

N
NM-3
1392

52

L A T V I E Š U
T A U T A S D E J A S

221172

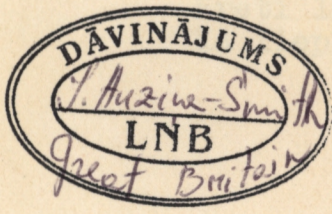
0302032187

M-3
1392

N

L

52
LATVIEŠU
TAUTAS DEJAS

Eslingenas latviešu kolonijas tautisko deju kopas izdevums
Sakārtojais Edvins Ritsiks
1949

R-1
N-1

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Pavairots A. Brokana apgādā, Eslingenā

Johannas R i n k s un Jāņa O š a
savāktās tautas dejas

Danco mani bālēliņi,
Šķindēj' pieši, rīb zābaki;
Fretī lēca tautu meita,
Kā liepiņa drebēdama.

Tautas dziesma

Ačkups
Apaļais mēness
Brālītis un māsiņa
Devindancis
Ekusēze
Engelītis
Gailītis
Gaŗais dancis
Gatves deļa
Jandāliņš
Janāāls
Jautrā vija
Jautrais stūris
Jūrmalnieks
Kamoliņdeļa
Krusta kazaks

Krustdeļa
Ķekatnieku deļa
Litenietis
Mugurdancis
Folka
Ritenītis
Rucavietis
Sudmalīnas
Sešdancis
Skalu deļa
Tautas kadriļa
Tautas polka
Trīspāru deļa
Zvejnieciņš
Zaļļu deļa
Žīga

A C K U P S

Gruppu de ja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Detailed description: This system contains the first eight measures of the piece. It is written for two staves, treble and bass clef, in 2/4 time. The melody in the treble clef consists of eighth and sixteenth notes, while the bass clef provides a steady accompaniment of eighth notes. The measures are numbered 1 through 8.

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Detailed description: This system contains measures 9 through 16. The musical notation continues from the previous system, maintaining the same rhythmic and melodic patterns. The measures are numbered 9 through 16.

II

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.

Detailed description: This system contains measures 17 through 24. The notation shows a continuation of the piece, with some changes in the bass line accompaniment. The measures are numbered 17 through 24.

III

25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

Detailed description: This system contains measures 25 through 32. The melody in the treble clef shows some variation in rhythm, including some rests. The measures are numbered 25 through 32.

IV

33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

Detailed description: This system contains the final eight measures of the piece, numbered 33 through 40. The notation concludes with a final cadence in the treble clef. The measures are numbered 33 through 40.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas četrpāru vai astoņpāru grupās (zīm.1. un 2.), kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām spraustas sānos.

I z p i l d ī j u m s

I 1. - 7.t. Dejotāji sadodas rokās, izveido dārziņu un, sākot ar kreiso kāju, iet polkas solī pa labi.

8.t. Seko trīs kāju piesitieni (labā, kreisā, labā).

9. - 15.t. Sākot ar labo kāju, dārziņš pa kreisi.

16.t. Trīs kāju piesitieni (kreisā, labā, kreisā), pēc tam dejotāji atgriežas savās vietās.

II 17. - 20.t. Pirmie un trešie pāri parastā dejas sākuma aptvērīenā (kunga kreisā un dāmas labā roka sadodas un izstieptas sānis uz grupas vidu) galopa solī pārmainās vietām un apgriežas ar sejām pret grupas centru (apgriezīens izdarāms tā, lai kungs grieztu dāmu, bet ne otrādi). Pretī dejojošie pāri pie garāmdejošanas dod viens otram ceļu, turoties pa labi.

21. - 24.t. Vietu maiņu izdara otri un ceturtie pāri.

17. -24.t. Mūzikai atkārtojoties, vispirms atpakaļ uz savām vietām dejo 1. un 3.un tad 2.un 4.pāri.

III 25. - 26.t. Visas dāmas, rokas spraudušas sānos, polkas solī dodas uz vidu.

27.t. Divi reizes piesit kājas.

28.t. Seko divi plaukstu sasīitieni, kas izdarāmi ar paceltām rokām sejas augstumā.

29. - 30.t. Seko pagrieziens apkārt un atgriešanās polkas solī pie saviem kungiem.

31. - 32.t. Dāmas, pienākušas pie saviem kungiem, divi reizes sasīit plaukstas un nostājas savās vietās.

25. - 32.t. Mūzikai atkārtojoties, iepriekš aprakstīto darbību izpīlda visi kungi, rokas krusto uz krūtīm, kāju piesīitienus izpīlda energiskāk un rokas sit virs galvas.

IV 33. - 40.t.×2 Dejas noslīgumā seko vīja.

a) A s t o ņ p ā r u grupās: vīja turpinās, līdz pāriņīeku sastapšanās momentam, kad seko apaļais polka pa dejas ceļu latvīskā dejas sākuma aptvērīenā līdz savām vietām.

b) Č e t r p ā ņ u grupās: vija turpinās, līdz pārinieki nonākuši savās vietās, sastopoties sadodas kreisajās rokās un apdejo viens otram vienu reizi apkārt, pēc tam seko polka.

„Ačkups” (arī „Ačikups” un „Ačikops”) ir viena no vislatviskākajām tautas dejām, tagad samērā maz dejota.

A P A Ļ A Ī S M Ē N E S S

Pāņu deļa

The musical score is written for piano accompaniment in 2/4 time, with a key signature of one sharp (F#). It consists of four systems, each with a treble and bass staff. The first system begins with a 2/4 time signature. Each system includes first and second endings, indicated by '1.' and '2.' above the treble staff. The notation uses chords and eighth-note patterns in both hands.

Novietojums

Dejotāji nostājas pāru kolonnā.

Izpildījums

Ar šo deju, kā to attēlo rakstnieks J. Janševskis, senajā Kursā ievadīja izpriecu daļu godībās, un tajā piedalījušies visi viesi—lieli un mazi, jauni un veci.

Kolonnas priekšgalā nostājies cienīgākais pāris, uzņemoties dejas vadīšanu. Mūzikai atskanot, dejotāju kolonna devusies pastaigas gājienā apkārt istabai. Kad vecākie dalībnieki no dejotāju kolonnas izstājušies, jaunākie gājienu turpinājuši raitākā solī. Ja godības notikušas vasarā un sausā laikā, tad jaunieši sakērušies virknē un devusies no istabas pagalmā un tālāk līdz rijai un klētiņai, pēc tam atpakaļ uz istabu. Ja mūzikantu meesot bijis, tad pastaigas gājiena dalībnieki dziedājuši kādu piemērotu dziesmiņu.

B R Ā L Ī T I S U N M Ā S I Ņ A

Pāru deja

I

1. 2. 3. 4.

II

5. 6. 7. 8.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida pāru kolonnā, iekšējās rokas sadotas, ārējās nolaistas.

Izpildījums

I l.t.Divi palēciena soļi dejas ceļa virzienā.

2.t. Trīs tecinus soļi dejas ceļa virzienā.

3.t. Pārinieki atlaiž sadotās rokas, apgriežas uz pretējo pusi (kungs griežas apkārt pa labi, dāma - pa kreisi), no jauna sadod iekšējās rokas (kungs kreiso, dāma - labo) un izpilda divi palēciena soļu pret dejas ceļu.

4.t. Seko trīs tecinus soļi pretvirzienā.

II 5.t. Pārinieki pagriežas viens pret otru, nolaiž sadotās rokas un izpilda trīs tecinus soļus pa labi (tā tad pretējos virzienos).

6.t. Trīs tecinus soļi pa kreisi (takts beigās pārinieki no jauna stāv viens otram pretī).

7. - 8.t. Pārinieki slēgtā vidukļa un plecu apdvērienā pa dejas ceļu uz priekšu dejo divsoļu polku.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtos arī iepriekš aprakstīto dejas figūru.

Dejas vārdi:

Brālīt's māsīņ' dancot ved,
Pie rociņas turēdams:
Palaiž valā, soļo tālāk,
Un tie atkal saķežas.

D E V I Ņ D A N C I S

Grupu deja

1. 2. 3. 4. 5.

6. 7. 8. 9. 10.

Novietojums

Dejotāju skaits ir deviņi: četras dāmas un pieci kungi. Pārinieki nostājas četrpāru grupā, liekais kungs kā devītais paliek grupas vidū (zīm.3.), kungiem rōkas krus-tošas uz krūtīm, bet dāmām sprāustas sānos.

Izpidījums

Pirmais gājiens

I 1. - 2.t. Vidējais dejotājs, deju ievadīdams un vērsdams uz sevi pārējo vērību, piesit kājas mūzikas ritmā.

3. - 12.t. Vidējais, dejojams polkas solī, apgriež labajos elkonos 1.pāra dāmu, tad steidzas pie 2.pāra dāmas, kurā apgriež kreisajā elkonī, pēc tam apgriež 3.pāra dāmu labajā un 4.pāra dāmu kreisajā elkonī.

II 13. - 20.t.×2 Seko žoga pīšana. Pārinieki pagriežas viens pret otru, kungi parastajiem soliem dodas dejas ceļā, bet dāmas pretvirzienā. Kungs savai dāmai griež ceļu, pagriežoties mazliet pa labi (uz āru),

tomēr, garām iedams, pieskaņas viņai ar kreiso roku un no mugurpuses it kā atbīda, arī dāma tajā pašā laikā pagriežas mazliet pa labi (uz iekšu) un izdara tādu pašu kustību kā kungs. Nākošajai dāmai kungs griež ceļu pa kreisi (uz iekšu) un pieskaņas viņai ar labo roku, dāmai šajā gadījumā jāpagriežas nedaudz uz āru. Žoga pīšana ilgst veselu riņķi. Kamēr pārinieki pin žogu, vidējais (devītais) dejotājs atrodas grupas vidū.

III 21. - 28.t.*2 Visi četri pāri parastā dejas sākuma aptvērīenā dežo divsoļu vālsi - 1 riņķi, arī tagad devītais dežā nepiedalās. Divsoļu vālsa solis: uz „viens” solis ar kreiso kāju, uz „divi” - izturēt, uz „trīs” - viegls palēciens uz kreisās kājas, pagriežoties tajā pašā acumirkļī pa labi, pie kam labā kāja nedaudz saliekta celī un neskaņ grīdu. Nākošā taktī solis ar labo kāju.

Otrais gājiens

I 1. - 8.t., 9. - 12.t.*2 Vidējais dejotājs kājas vairs nepiesit, bet tūlīt ar 1. takti iesāk dāmu griešanu. Izgriezis tās vienū reizi pāru numerācijas kārtībā, viņš veic griešanu vēlreiz, bet tagad griešanas kārtību ietur citādu (piem.: iesāk ar 2., pēc tam ņem 4., 1. un 3.).

II 13. - 20.t.*2 Žoga pīšana kā 1. gājiena II daļā.

III 21. - 28.t.*2 Vālsis kā 1. gājiena III daļā.

Trešais gājiens

I 1. - 12.t. Vidējais dejotājs izgriež visas 4 dāmas trīs reizes. Mūziku, ja tas vajadzīgs, var atkārtot.

II 13. - 20.t.*2 Žoga pīšana.

III 21. - 28.t.*2 Vālsis.

Dežu atkārtojot, devītā lomū uzņemas 1. pāra kungs, pēc tam nākošais pēc kārtas.

„Deviņdancis” dejots Nīcā.

E K U S Ě Z E

Grupu deĵa

I

1. 2. 3. 4.

Detailed description: This system contains the first four measures of the piece. It is written for a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The melody in the treble clef consists of eighth and sixteenth notes, while the bass clef provides a simple accompaniment of quarter notes.

5. 6. 7. 8.

Detailed description: This system contains measures 5 through 8. The musical notation continues with similar rhythmic patterns as the first system, maintaining the 2/4 time signature and the one-sharp key signature.

II

9. 10. 11. 12.

Detailed description: This system contains measures 9 through 12. The notation shows a continuation of the melodic and harmonic material, with some chords appearing in the bass clef.

III

13. 14. 15. 16.

Detailed description: This system contains measures 13 through 16. The musical notation continues, showing a steady progression of the piece's themes.

17. 18. 19. 20.

Detailed description: This system contains the final four measures of the piece, measures 17 through 20. The notation concludes with a final cadence in both staves.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas astoņpāru grupās (zīm.2.), kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām - sprauštas sānos.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 8.t. Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārziņu un, sākot ar labo kāju, iet polkas solī pa labi.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, iet polkas solī pa kreisi.

II 9. - 12.t. Seko pastaigāšanās (saukta arī „šēne”). Dejotāji atlaiž rokas (kungu rokas krusto uz krūtīm, dāmas - sprauž sānos) un stūru pāri pagriežas viens pret otru (zīm.4.). Seko vienlaicīga apmainīšanās vietām, kas veicama marša soļiem, pie kam kungu griež ceļu turoties ārpusē. Pretējo pāru vietā pāriņieki apgriežas un, lai pāriņieki neuzgrieztu viens otram muguru, kungam jāgriežas apkārt uz labo, dāmām - uz kreiso pusi.

9. - 12.t. Mūzikai atkārtojoties, pāri dodas atpakaļ uz savām vietām.

9. - 12.t.×2 Pastaigāšanos turpina. Pagriežas savstarpēji viens otram pretī blakus stāvošie pāri un maina vietas, kā iepriekš aprakstīts (zīm.5.).

Otrais gājiens

I 1. - 8.t. 1.un 3. pāru dāmas polkas solī dodas uz grupas vidu ar slīpi uz augšu paceltām labajām rokām (kreisās slīpi uz leju), kur sadodas paceltās rokās un apdejo viena otrai apkārt, pēc tam dejo tālāk līdz pretī stāvošiem kungiem, kurus apgriež, sadodoties slīpi uz augšu paceltās kreisajās rokās.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, minētās dāmas tādā pašā kārtībā dodas atpakaļ uz savām vietām, kur apgriež vienu reizi savus kungus (apgriešana izdarāma, sadodoties abās izstieptajās rokās un griežoties uz kreiso pusi) un pēc tam nostājas savās vietās.

1. - 8.t.×2 iepriekš aprakstīto izpilda 2. un 4. pāru dāmas.

II 9. - 12.t.×4 Pastaigāšanās kā 1. gājienā.

Trešais gājiens

I 1. - 8.t.×4 Seko 2.gājiena I daļā aprakstītās darbības izpildījums vispirms 1.un 3.pāru un tad 2. un 4. pāru dāmām.

II 9. - 12.t. 4 Pastaigāšanās.

Ceturtais gājiens

I 13. - 20.t. 1.un 3.pāri, sadevušies izstieptās rokās, izpilda 4 galopa soļus uz grupas vidu un 4 galopa soļus atpakaļ. Seko atkal 4 galopa soļi uz vidu, kur notiek dāmu apmaiņa, t.i., 1.kungi nodod 2.kungiem savas dāmas un saņem 3.kungu dāmas, pēc tam galopa soli lec atpakaļ uz savām vietām.

13. - 20.t. Tagad pāri dejo no jauna uz vidu un atpakaļ, pēc tam vēlreiz uz vidu, kur atmaina dāmas un ar savām dāmām dejo atpakaļ uz vietām.

13. - 20.t. 2 Iepriekš aprakstīto galopa gājienu izpilda 2. un 4. pāri.

II 9. - 12.t. 4 Pastaigāšanās.

Piektais gājiens

I 1. - 8.t. Visas dāmas polkas solī dejo uz vidu, sadodas labajās rokās, kreisās izstieptas plecu augstumā, delnas vērstas uz augšu, un dejo pa kreisi apkārt.

1. - 8.t. Dejojājas atlaiž labās rokas, apgriežas apkārt, sadodas kreisajās un dejo tāpat polkas solī pa labi, pēc tam dodas uz savām vietām.

1. - 8.t. 2 Iepriekš aprakstīto izpilda kungi.

II 9. - 12.t. 4 Pastaigāšanās.

Sestais gājiens

I 13. - 20.t. Abi 1. un abi 2. pāri sadodas rokās un polkas solī dejo uz vidu, kur 1.pāru malējā dāma sniedz labo roku 3. pāru malējai dāmāi, bet 1.pāru malējais kungs sniedz kreiso roku 3. pāru malējam kungam. Tādā kārtā izveidojas astoņnieks (saukts arī „klingeris”), kas polkas solī dejo pa kreisi.

13. - 20.t. Mūzikai atkārtojoties, astoņnieks dejo pa labi, pēc tam pāri dodas uz savām vietām.

13. - 20.t. 2 Astoņnieks 2. un 4. pāriem.

II 9. - 12.t. 4 Pastaigāšanās.

Septītais gājiens

I 1. - 8.t. 1.un 2. pāri izveido dārziņu, to pašu dara arī 3.un 4.pāri, abi dārziņi dejo pa kreisi.

1. - 3.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņi polkas solī dejo pa labi, pēc tam atiet savās vietās.

1. - 8.t.×2 Tagad dārziņus izveido 1.ar 4.un 3.
ar 2. pāriem. Dejošana kā iepriekš.

II 9. - 12.t.×4 Pastaigāšanās.

Astotais gājiens

I 13. - 20.t.×4 Visiem 8 pāriem vija, kas izpil-
dāma parastā veidā. Kad pārinieki sastapušies, viņi sa-
dodas slīpi uz augšu paceltajās labajās rokās un apde-
jo viens otram apkārt. Seko vija pretējā virzienā (dā-
mas dejo dejas ceļa, bet kungi - pretvirzienā) līdz sa-
vām vietām.

II 9. - 12.t.×4 Pastaigāšanās.

Noslēgums

1. - 8.t.×2 Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā
dejas sākuma aptvērienā.

„Ekusēze” (arī „Ekosēze”, „Ekoseja”) ir veca sko-
tu deja. Pārnākdama uz kontinentu, tā pārveidojusies. Ie-
viesusies arī Latvijā, sevišķi daudz dejota Kurzemē.

E N G E L Ī T I S

Grupu deja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas rindā: dāma, kungs; dāma, kungs; dāma, kungs u.t.t. (zīm.6.). Rindā var novietoties apm. 4-8 pāri, dejotājiem rokas nolaistas.

Izpidījums

Pirmais gājiens

I 1. - 4.t. 16 kāju piesitieni (kreisā, labā, kreisā, labā u.t.t.) pret grīdu. Pēdējiem četriem piesitieniem (4. taktī) pievienojas plaukšķināšana (divi reizes).

5. - 8.t. Piektās takts sākumā visi dejotāji apgriežas strauji apkārt (kungi griežas pa labi, dāmas pa kreisi). Seko atkal 16 kāju piesitieni un plaukšķināšana.

II 9. - 16.t. Devīto takti uzsākot, pārinieki pagriežas viens pret otru. Seko žoga pīšana, kas ilgst, līdz dejotāji nonāk savās vietās (kungu un dāmu virzīšanās ceļi parādīti zīm.7.). Mūzika šajā daļā atkārtojama pēc vajadzības.

Otrais gājiens

I 1. - 16.t. Dejotāju rinda pārveidojas virknē, t.i., blakus stāvošie dejotāji sadodas rokās. Seko kamola tīšana, ko ievada virknes malējais kungs (zīm.8.). Kad kamols satīts, tas attināms, pārveidojot dārziņā. Mūzika atkārtojama pēc vajadzības.

II 1. - 16.t. Seko mezglu siešana, ko ievada malējais kungs. Viņš atlaiž pa kreisi stāvošās dāmas roku un lien caur savas dāmas un priekšpēdējā pāra kunga sadotām rokām (sien mezglu), tad atkal caur priekšpēdējā pāra dāmas un nākošā pāra kunga rokām u.t.t. (zīm.26.). Mūzika atkārtojama pēc vajadzības. Kad mezgli sasiesti, dejotāju virkne novietojas taisnā rindā, lai varētu atkal uzsākt dejas 1. gājienu.

„Engelītis” dejots Nīcas Pudzēnos. Dejas nosaukums, šķiet, cēlies no kāda sakropļota svešvārda.

G A I L Ī T I S

Pāru deļa

I

1. 2. 3. 4.

II

5. 6. 7. 8.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida pāru kolonnā un sado-
das slēgtā vidukļa un plecu aptvērienā.

I z p i l d ā j u m s

Firmais gājiens

I 1. - 2.t. 4 pievilciena soļi deļas ceļā vir-
zienā.

3. - 4.t. 4 pievilciena soļi pretvirzienā.

II 5.t. 2 pievilciena soļi deļas ceļā virzienā.

6.t. 2 pievilciena soļi pretvirzienā.

7. - 8.t. Pārinieki, deļodami palēciena solī, iz-
pilda vienu pilnu apgriezīenu.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtototies, atkārtot aprak-
stīto.

Otrais gājiens

I 1. - 2.t. Pārinieki nostājas viens otram lī-
dzas, sadodas iekšējās rokās un ārējās sprauž sānos.
Izpilda 4 palēciena soļus deļas ceļā virzienā (sāk ar
ārējo kāju).

3. - 4.t. Seko pagriezīens apkārt (kungs un dā-
ma pagriezīenu izpilda uz iekšējo pusi, t.i.: kungs uz

labo, dāma - kreiso), un tūlīt seko 4 palēciena soļi pretvirzienā, sākot ar iekšējo kāju, pie kam līdz ar pagriezienu sadotās rokas jāatlaiž un jāsprauž sānos, bet jāsadodas pretējās rokās (kungs - kreiso, dāma - labo).

II 5.t. Pārinieki pagriežas viens pret otru, atlaiž sadotās rokas, sprauž tās sānos un izpilda 2 pievilciena soļus pa labi (virzīšanās tagad iznāk pretējos virzienos).

6.t. 2 pievilciena soļi pa kreisi.

7. - 8.t. Pārinieki slēgtā vidukļa un plecu apdvērienā, dekodami palēciena soli, izpilda vienu pilnu pagriezienu.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti aprakstīto.

"Gailītis" ir pārlatviskota deža. Vāci to pazīst ar nosaukumu "Hackenspitze", igauņi un somi tai devuši savus nosaukumus. Latvieši to latviskojuši, dodami dežai arī vārdus, tādā kārtā to pārvērdzami par rotaļu.

Dežas vārdi: Gailīt's teica uz vīstīpu:

"Kur mēs šonakt gulēsim?
- Īsas kājas, dziļi sniegi,
Tālu salmu gubenīt's."

G A R A I S D A N C I S

Pāru deža

The image shows the first part of the musical notation for the dance 'Gailītis'. It consists of two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music is divided into four measures, numbered 1., 2., 3., and 4. below the staves. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and bar lines. The first measure starts with a '1' above the treble staff.

II

5. 6. 7. 8.

9. 10. 11. 12.

III

Novietojums

Dejotāji nostājas pāru kolonnā, pārinieki parastā dejas sākuma aptvērīnā, pie kam sadotās rokas (kunga kreisā, dāmas labā) izstieptas taisnas plecu augstumā dejas ceļa virzienā, tāpat dejas ceļa virzienā vērsts arī pārinieku skats.

Izpidījums

I 1. - 4.t. 2 Tecīņus soli dejas ceļa virzienā

II 3.t.-8.t. Pāri, dekodami tāpat tecīņus solī, griežas uz vietas apkārt - pa labi.

9. - 12.t. Griešanās pa kreisi.

Dejai ieilgstot, mūzikas II daļas vietā var spēlēt arī III daļu. Dejošanu var arī izpildīt vaļējā vidukļa un plecu aptvērienā.

„Garais dancis” dejots Alsungā.

G A T V E S D E J A

Grupu deja

I

1. 2. 3. 4.

II

5. 6. 7. 8.

1. 2.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji izveido gatvi (zīm.9.), rokas nolaistas gar sāniem, gatves platums 2 soļi. Pāru skaits nav ierobežots, tomēr ieteicams izveidot grupas pa četriem pāriem, lai deja risinātos dzīvāk.

I z p i l d ī j u m s

I Pēdējais pāris (4.), sadevies abās rokās, dodas tecinus solī pa gatvi uz priekšu līdz 1. pārim un pēc tam nekavējoties atpakaļ līdz priekšpēdējam (3.) pārim (zīm.10.).

II Pēdējais un priekšpēdējais (4. un 3.) pāris gatves galā izveido tītaviņas (zīm.11.), jo pēdējais pāris novietojas vis līdzās priekšpēdējam pārim, bet gatvē starp priekšpēdējā pāra pāriniekiem, kuri arī

sadodas abās rokās. Tītaviņas griež tecinus solī 4 taktis pa kreisi un 4 taktis pa labi.

III Kad tītaviņas izgrieztas, priekšpēdējais pāris nostājas gatves galā savās vietās, bet pēdējais pāris tecinus solī dodas pa gatvi uz priekšu un nostājas gatves sākumā līdzās 1. pāra pāriniekiem. Visi dejojotāji pavirzās tā, lai tagad pēdējais pāris varētu nostāties 1. pāra vietā, 1. pāris 2. pāra vietā u.t.t.

Tagad priekšpēdējais pāris izpilda visas pēdējā pāra iepriekš dejojotās figūras. Pēc tam deju turpina nākošie pāri pēc kārtas.

Dejas laikā visi pārinieki mūzikas ritmā izpilda nepārtrauktu soļošānu - mīdīšanos - viegliem solīšiem uz vietas.

Cilpu mešana

Kad visi pāri gatvē izdejojuši un pēdējais (4.) pāris atkal palicis pēdējais, seko cilpu mešana. Vadītājs ir pēdējais pāris. Šī pāra kungs ņem savu dāmu pie rokas un tecinus solī „met cilpu” ap priekšpēdējā (3.) pāra kungu, t.i., no ārpuses apskrien viņam apkārt un pa 3. un 2. kunga starpu dodas līdz ar savu dāmu pa diagonāli uz dāmu rindu, kur „met cilpu” ap 3. pāra dāmu, lai pēc tam dotos taisnā virzienā uz kungu rindu, kur „met cilpu” ap 2. pāra kungu u.t.t. Tajā pašā laikā pēdējā pāra (4.) dāma, sekodama savam kungam, pa ceļam paņem sev līdz 3. kungu, kurš pievienojas virknei un savukārt paņem līdz arī savu dāmu. Cilpu mešana turpinās, līdz visi dejojotāji pievienojušies virknei. Pēc tam virkne pārveidojas dārziņā.

Mūzika abās daļās atkārtojama pēc vajadzības.

„Gatves deja” dejota Alsungā.

J A N D Ā L I Ņ Š

Pāru deja

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida gatvē, kungs sniedz dāmai labo, dāma kungam kreiso roku, brīvās rokas sānos.

Izpidījums

Pirmais gājiens

1. t. Pārinieki sadotās rokas vēzienveidīgi paceļ un izstiepļ uz priekšu, tajā pašā laikā izdarot kāju pārceļšanu: kungs pārceļ labo pār kreiso tā, lai labās kājas pirkstgali uz "divi" skartu grīdu (svars paliek uz kreisās kājas); dāma tādu pašu darbību izpilda, pārceļdama kreiso kāju pār labo.

2. t. Uz "viens" pārinieki pārceļtās kājas (kungs labo, dāma - kreiso) noliek savās vietās, bet uz "divi" pārceļ pretējās kājas (kungs - kreiso, dāma - labo), ļaujot tajā pašā laikā sadotajām rokām vēzienveidīgi krist uz leju un pacelties līdz stāvoklim "atpakaļ".

3. - 4. t. Pārinieki atlaiž sadotās rokas un nolaiž uz leju arī sānos sprautās rokas uz izpilda apgriezīenu apkārt. Apgriezīenu izdara nevis griežoties uz papēža, bet ar 3 soļiem mūzikas ritmā (dāma uz labo, kungs uz kreiso pusi).

1. - 4. t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti iepriekš aprakstīto.

II 5. - 8. t. 2 Pārinieki pagriežas dejas ceļa virzienā, sadodas krustiskā roku satvērienā un dodas uz priekšu polkas soļiem.

Otrais gājiens

I 9. - 12.t.*2 Izpildījums kā 1.gājiena I daļā.

II 13. - 16.t. Pārinieki sadodas labajos elkoņos, kreisās rokas sprauž sēnos un polkas soļiem dejo viens otram apkārt.

13. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, pārinieki maina elkoņus un dejo uz pretējo pusi.

Trešais gājiens

I 17. - 20.t.*2 Izpildījums kā 1.gājiena I daļā.

II 21. - 24.t.*2 Pārinieki sadodas abās rokās un paceļ tās sēnis tā, lai kunga kreisā un dāmas labā roka būtu slīpi uz augšu, bet kunga labā un dāmas kreisā roka slīpi uz leju. Seko dejotāju virzīšanās galopa soļiem dejas ceļa virzienā.

„Jandāliņš” ir visā Latvijā pazīstama un iemīļota deja, kurai ir arī vārdi, kas skan šādi:

Tādaliņ, tagadiņ
Pastarnieki dancos:
Cits ar vīzēm, cits ar karpēm,
Cits ar basām kājām.

Es ar būt' līdzī lēc's,
Man tā kurpe pušū.
Ņem to siksnu, sien to kurpi,
Lec tiem citiem līdzī.

Nu ir man, nu ir man
Kurpe salāpīta.
Nu es varu, nu es varu
Lēkt tiem citiem līdzī.

Jāpasvītro, ka jādzied „pastarnieki” (no vārda „pastarītis”; ar šo vārdu apzīmē jaunāko brāli vai māsu), bet nevis „pastalnieki”. Vārds pastala, tāpat kā šo vārdu apzīmējamais apavs, ir nācis no vācu zemes. Seno latviešu tautiskais apavs ir bijušas kurpes.

J A N D Ā L S

Grupu deža

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12.

III

13. 14. 15. 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām - sprauštas sānos.

Izpidījums

Pirmais gājiens

I 1. - 8.t.*2 1.pāra dāma, dejojama polkas soli, apgriez savu kungu labajā elkonī, tad dodas pie 2. pāra kunga un apgriez viņu kreisajā elkonī un atgriežas pie sava kunga, kurū apgriez kā sākumā. Tad 1. pāra dāma iepriekš aprakstīto dejas figūru izpilda ar 3. pāra kungu un visbeidzot ar savu un 4. pāra kungu.

II 9. - 10.t. Visi četri pāri vienlaicīgi dežo 4 galopa soļus uz grupas vidu, pakāpeniski paceļot sadotās rokas slīpi uz augšu.

11. - 12.t. Seko 4 galopa soli atpakaļ.

9. - 12.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti dejas figūru.

III 13. - 16.t.×2 Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērienā līdz savām vietām.

Otrais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Izpildījums tāds pats kā 1. gājienā, tikai solistes lomā tagad stājas 2. pāra dāma, apgriezdamā vispirms savu un 3. pāra kungu, tad - savu un 4. pāra kungu un visbeidzot - savu un 1. pāra kungu.

II 9. - 12.t.×2 Izpildījums kā 1. gājienā.

III 13. - 16.t.×2 Izpildījums kā 1. gājienā.

Trešais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Solistes lomā 3. pāra dāma.

II 9. - 12.t.×2 Izpildījums kā 1. gājienā.

III 13. - 16.t.×2 Izpildījums kā 1. gājienā.

Ceturtais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Solistes lomā 4. pāra dāma.

II 9. - 12.t.×2 Izpildījums kā 1. gājienā.

III 13. - 16.t.×2 Izpildījums kā 1. gājienā.

„Jandāls” ir tipiska latviešu tautas deja, tagad maz dejota.

J A U T R Ā V I J A

Grupu deža

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm. 1.),
pārinieki valējā vidukļa un plecu aptvērienā, dāmām brīvās
rokas sānos, kungiem - brīvi gar sāniem.

I z p i l d ī j u m s

I 1. - 2.t. 1. un 3. pāri tecinus solī skrien
viens otram pretī uz grupas vidu.

3. - 4.t. Tie paši skrien tāpat atmuguriski uz
savām vietām.

5. - 8.t. Iepriekš aprakstīto dežas figūru iz-
pilda 2. un 4. pāris.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, sadejo stūru pā-
ri: pirmajās 4 taktīs - 1. ar 2. un 3. ar 4. pāri, pē-
dējās 4 taktīs - 1. ar 4. un 3. ar 2. pāri.

II 9. - 12.t. Dāmas dodas parastiem soļiem mū-
zikas ritmā uz grupas vidu, sadodas labajās rokās, tās
pacelot slīpi uz augšu (kreisās slīpi uz leju), un
griez sudmalinas, kas ilgst vienu riņķi.

13. - 16.t. Dāmas tuvodamās saviem kungiem,
sniedz viņiem kreisās rokās un, pacēlušī sadotās rokās
slīpi uz augšu (labās paceltas plecu augstumā, delnas
vērstas uz augšu), apiet viens otram apkārt.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, iepriekš aprak-
stīto dežas figūru izpilda kungi.

III 1. - 8.t.×2 Atkārtojas I daļa.

IV 9. - 16.t.×2 Atkārtojas II daļa, tikai ar to starpību, ka dāmas un kungi griež sudmalīņas, sadodoties kreisajās rokās, bet pārinieki apgājienā sniedz viens otram labo roku.

V 9. - 16.t.×4 Dubultvija: pārinieki pagriežas viens pret otru, t.i., kungi dejas ceļa, bet dāmas pretvirzienā, tad pārinieki sadodas labajos elkoņos un apiet viens otram apkārt, pēc tam turpina gājienu iesāktajā virzienā. Sastapušies ar nākošo pretī nācēju, sadodas kreisajos elkoņos u.t.t. līdz savām vietām.

J A U T R A I S S T Ū R I S

Grupu deja

The musical score is written for a group dance in 2/4 time. It consists of three sections, each with two staves (treble and bass clef). Section I (measures 1-12) and Section II (measures 13-20) are marked with a 'C' time signature. Section III (measures 21-28) is marked with a 'C' time signature. The music features a mix of chords and single notes, with some measures containing rests. The score is numbered 1 through 28.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), rokas gar sāniem.

I z p i l d ī j u m s

I 1. - 8.t. Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārziņu un griež to gājiena soļiem pa kreisi.

9. - 16.t. Dārziņš pa labi.

II 17.t. 1.un 3. pāris mūzikas ritmā izpilda 3 soliņus uz grupas vidū (kreisā, labā, kreisā), uzsverot 1. un 3. soli.

18.t. Tāpat kā 17.t., tikai soļot jāsāk ar labo kāju.

19. - 20.t. Pāri parastajiem gājiena soļiem mainās vietām, t.i., 1. pāris ieņem 3. pāra vietu un 3. pāris - 1.pāra vietu. Bez tam 19.t. uz „viens” (vietas maiņas gājienu uzsākot) dejotāji vienu reizi sasiņ plaukstas.

17. - 20.t. Mūzikai atkārtojoties, pāri iepriekš aprakstītā kārtībā nonāk atpakaļ savās vietās.

17. - 20.t.×2 Vietu maiņa 2. un 4. pārim.

III 21. - 28.t.×3 Parastā vija, kurā iepītas sekojošās figūras: viju izpildot, nesadodas vis plaukstām, bet gan elkoņos; kungi, sastapusi savas dāmas, ne tikai sadodas elkoņos, bet apgriež tās vienu reizi apkārt, pēc tam turpinās vijas gājiens agrākā virzienā; sastapušies atreiz ar savām dāmām, kungi viņas apgriež labajos, tad kreisajos elkoņos un nostājas savās vietās.

IV 1. - 16.t. Tītavīnas kungiem, 8 taktis pa labi; 8 taktis pa kreisi.

V 17. - 20.t.×4 II gājiena atkārtojums.

VI 21. - 28.t.×3 III gājiena atkārtojums.

VII 1. - 16.t. Tītavīnas dāmām.

VIII 17. - 20.t.×4 II gājiena atkārtojums.

IX 21. - 28.t.×3 III gājiena atkārtojums.

X 1. - 16.t. Dārziņš pa labi.

XI 1. - 16.t.×2 Noslēgumā 1.pāra kungs sāk siet mezglus kā „Engelītī”, līdz atkal visi dejotāji nostājas dārziņā.

„Jautrais stūris” dejots Rucavā.

J Ū R M A L N I E K S

Grupu deĵa

I

1. 2. 3. 4. 5.

First system of musical notation, measures 1-5. Treble and bass staves in 2/4 time, key of D major. The melody in the treble staff consists of eighth and quarter notes. The bass staff provides a simple accompaniment with chords and single notes.

6. 7. 8. 9. 10.

Second system of musical notation, measures 6-10. Continuation of the melody and accompaniment from the first system.

II

11. 12. 13. 14. 15.

Third system of musical notation, measures 11-15. A double bar line is present between measures 12 and 13, with the Roman numeral 'II' above it, indicating a second ending or a section change.

16. 17. 18. 19. 20.

Fourth system of musical notation, measures 16-20. Continuation of the piece.

21. 22. 23. 24.

Fifth system of musical notation, measures 21-24. The final system on the page, ending with a double bar line.

Novietojums

Dejotāju grupā 4 dalībnieki - vīrieši (zīm.12a), jo dejas kustības sievietēm nav piemērotas.

Izpidījums

I 1.t. Deju ievada vidējie (2. un 3.) dejotāji. Uz „viens” minētie ar smagu palēciena soli izsper labo kāju uz priekšu un reizē ar to labo plaukstu piesit pret labo gurnu.

2.t. Uz „viens” sasit labās plaukstas, paceļot tās plecu augstumā.

3.t. Uz „viens” palēcieni, smagi izsperot kreiso kāju uz priekšu un reizē ar to piesitiens ar kreiso plaukstu pret kreiso gurnu.

4.t. Uz „viens” sasit kreisās plaukstas.

5. - 12.t. Seko ātri un viegli palēcieni mūzikas ritmā, izsperot pārmaiņus labo un kreiso kāju un reizē ar to sasitot gan labās, gan kreisās plaukstas.

1. - 12.t. Mūzikai atkārtojoties, vidējie dejotāji apgriežas apkārt (zīm.12b) un iepriekš aprakstīto figūru sadejo ar ārējiem dejotājiem (2. ar 1. un 3. ar 4.).

II 13. - 24.t. Visi četri dejotāji, sakrustojoties rokās uz krūtīm, smagā tecīņus solī izpilda viju un, nonākuši savās vietās, nostājas izejas stāvoklī. Pirmā dejotāja ceļš vijas figūrā parādīts zīmējumā 13. Pārējo dejotāju ceļš neatšķiras no 1. dejotāja ceļa, jo vijas pamatnoteikums ir, ka dejotājs pretī nācējiem ceļu griež vienam pa labi, otram - pa kreisi u.t.t.

Rakstura ziņā „Jūrmalnieks” krasi atšķiras no mūsu pārējām tautas dejām. Dejas kustības stipri atgādina zvejnieku lēkāšanu un roku dauzīšanu, kad drēgnumā un salā sāk stingt visi locekļi un gribas tos padarīt lunkanākus.

„Jūrmalnieks” uzrakstīts pēc Martinsonu Edvarta (Sējā) piezīmēm.

K A M O L I N D E J A

Grupu deĵa

I

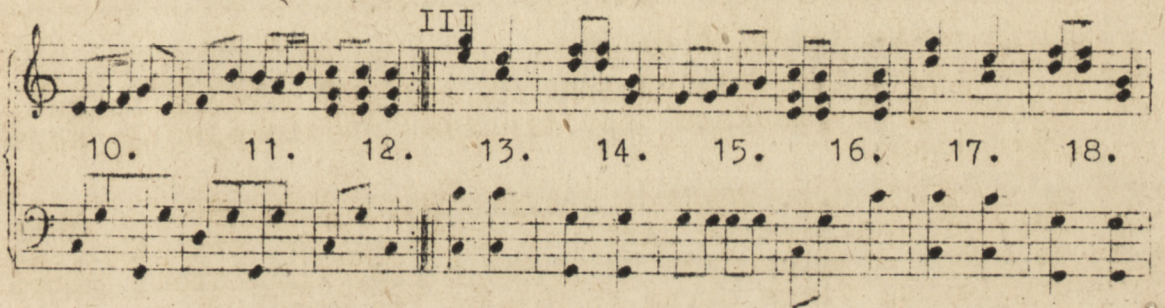

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

II

Detailed description: This system contains the first nine measures of the piece. It is written in 2/4 time. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music consists of chords and eighth-note patterns. Measure 9 ends with a double bar line and a repeat sign.

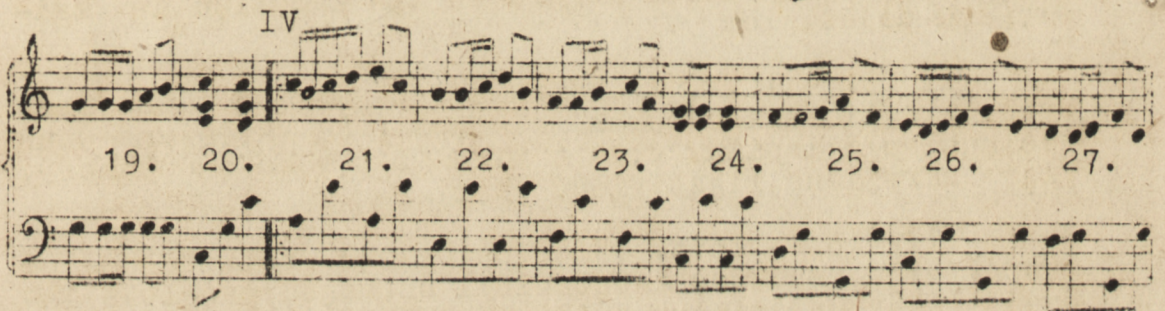
III

10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18.

Detailed description: This system contains measures 10 through 18. It continues the musical theme from the previous system. Measure 18 ends with a double bar line and a repeat sign.

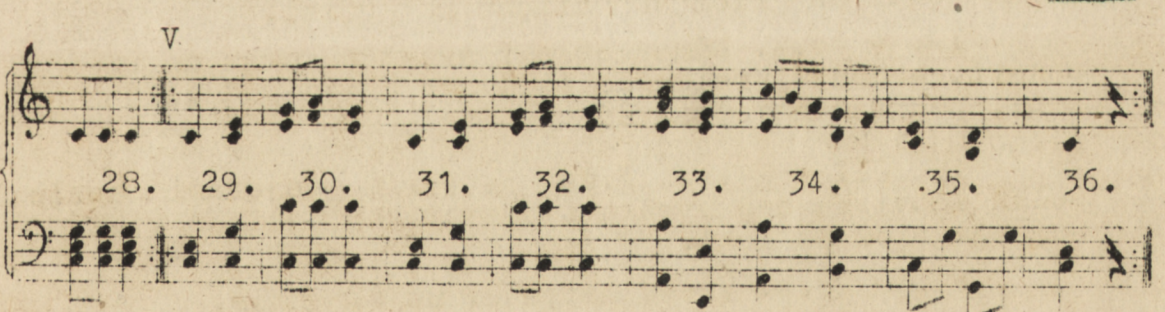
IV

19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27.

Detailed description: This system contains measures 19 through 27. The musical notation shows a continuation of the piece with various chordal textures. Measure 27 ends with a double bar line and a repeat sign.

V

28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36.

Detailed description: This system contains measures 28 through 36. The music features a mix of eighth and sixteenth notes. Measure 36 ends with a double bar line and a repeat sign.

VI

37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44.

Detailed description: This system contains the final eight measures of the piece, from measure 37 to 44. The notation is consistent with the previous systems. Measure 44 ends with a double bar line and a repeat sign.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas četrpau grupā, pārinieki pagriezušies viens pretī otram, rokas nolaistas gar sāniem (zīm.14.).

I z p i l d ī j u m s

I 1.t. Kamoliņa tīšanas atdarinājums: 2 dzijas apmetieni uz priekšu ar samērā lēnām roku kustībām.

2.t. 3 dzijas apmetieni pretvirzienā, kas nozīmē kamoliņa attīšanu, pie kam roku kustības 2 reizes ātrākas nekā 1. taktī.

3.t. Tāpat kā 1.t.

4.t. Tāpat kā 2.t.

5. - 8.t. Plaukšķināšana mūzikas ritmā 7 reizes, pēdējiem 3 plaukstu sasitieniem pievienojas 3 kāju piesitieni.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtojas arī iepriekš aprakstītā darbība, tikai ar to starpību, ka dejotāji apgriezušies uz pretējo pusi (pārinieki tagad uzgriezuši viens otram muguru un tīn kamoliņu ar kaimiņpāru dejotājiem).

II 9. - 12.t.*2 Pārinieki pagriežas viens pret otru, viegli saliec rokas elkoņos (kā skrējienā) un tecinus soli izpilda viju (tikai bez roku sadošanas). Vijas skrējienā ilgst vienu riņķi.

III 13. - 16.t. Dāmas palēciena soli dodas uz grupas vidu, sadodas krusteniski uz augšu paceltās labajās rokās un griež sudmalīņas pa kreisi.

17. - 20.t. Dāmas atlaiž sadotās rokas, apgriežas apkārt, sadodas kreisajās rokās un griež sudmalīņas pa labi, pēc tam atiet savās vietās.

IV 21. - 24.t. 1.un 3. pāris, dekodami apaļo polku latviskā dejas sākuma aptvērienā, mainās vietām. Ceļš jāgriež pa labi.

25. - 28.t. Vietu maiņa 2. un 4. pārim.

21. - 28.t. Mūzikai atkārtojoties, pāri iepriekš aprakstītā kārtībā dejo atpakaļ uz savām vietām.

V 15. - 20.t. Kungu sudmalīņas. Tās veido tāpat kā dāmu sudmalīņas.

VI 21. - 28.t.*2 Vietu maiņa pāriem kā IV gājienā.

VII 29. - 36.t. Dāmas sadodas rokās un grupas vidū iet dārziņā pa kreisi.

29. - 36.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņš pa labi.

VIII 21. - 28.t.×2 Vietu maiņa pāriem.

IX 29. - 36.t.×2 Dārziņš kungiem.

X 37. - 44.t. Dejojāji izveido 2 koncentriskus dārziņus: dāmas iekšējo, kungi - ārējo. Dāmu dārziņš griežas pa kreisi, kungu - pa labi.

37. - 44.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņi griežas pretējos virzienos, pie kam beidzamajās taktīs griešanās temps pieaug.

„Kamolindeja“ dejota Nīcā.

K R U S T A K A Z A K S

Grupu deja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), rokas gar sāniem.

Izpidījums

I 1. - 8.t.×2 Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārzīņu un griež to parastajiem gājiena soļiem 8 taktis pa kreisi un pēc tam 8 taktis pa labi.

II 9. - 16.t.×2 Astoņnieks 1. un 3. pārim, kas izpildāms šādi: dāmas seko saviem kungiem, turēdamās vienu soli aiz viņiem (zīm.15.); sastapdamies, kungi griež viens otram ceļu pa labi, bet pretī nākošām dāmām pa kreisi (zīm.16.). Nonākuši pretējo pāru vietās, dejotāji nekavējoties dodas atpakaļ un griež ceļu pretī nācējiem kā iepriekš paskaidrots.

III 1. - 8.t.×2 Astoņnieks 2. un 4. pārim.

IV 9. - 16.t.×2 Astoņnieks stūru pāriem, ko izpilda vienlaikus 1. ar 2. un 3. ar 4. pāri.

V 1. - 8.t.×2 Astoņnieks 1. ar 4. un 2. ar 3. pāri.

VI 9. - 16.t.×2 Žoga pīšana kā „Deviņdanci”.Pārinieki, nonākuši savās vietās, apgriežas viens ar otru vispirms kreisajos, tad labajos elkoņos, pēc tam nostājas izejas stāvoklī.

VII 1. - 8.t.×2 Kungi izveido un griež sudmalīņas (visiem iekšējās rokas kopā galvas augstumā, ārējās rokas gar sāniem) 8 taktis pa kreisi, tad 8 taktis pa labi.

VIII 9. - 16.t.×2 Dāmu sudmalīņas.

IX 1. - 8.t.×2 Žoga pīšana kā VI gājienā.

Ja deju vēlams pagarināt, tad pēc katrām sudmalīnām var iepīt astoņniekus.

Jādomā, ka deja savu nosaukumu dabūjusi no pagasta ziņneša, ko senāk tauta dēvēja par „kazaku”, jo arī dejā tās dālibniekiem daudz jāstaigā krustām un šķērsām.

K R U S T D E J A

Grupu deža

I

1. 2. 3. 4.

II

5. 6. 7. 8.

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām - sprautas sānos.

Izpidījums

Pirmais gājiens

I 1. - 2.t. 1.un 3. pāris parastā dejas sākuma aptvērienā (kunga kreisā un dāmas labā rokas sadotas un izstieptas sānis uz grupas centru) izpilda uz vidu 4 pievilciena soļus, viegli šūpojot sadotās rokas un ceļot tās pakāpeniski uz augšu līdz stāvoklim „slīpi uz augšu”.

3. - 4.t. 1.un 3.pāris 4 pievilciena soļiem, rokas pakāpeniski ar vieglu šūpošanu nolaižot uz leju, atiet savās vietās. Ceturto takti noslēdzot, pārinieki atlaiž rokas un nostājas izejas stāvoklī.

II 5. - 8.t. 1.un 3. pāris mainās vietām. Maina izdarāma polkas soļiem, pie kam caurdejošanas brīdī kungi turas ārējās malās. Aizdejojuši pretī stāvošā pāra vietā, pārinieki apgriežas apkārt (kungs pa labi, dāma pa kreisi).

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, 1. un 3. pāris, dežo tādā pašā kārtā atpakaļ uz savām vietām.

Otrais gājiens

I 1. - 4.t. 2. un 4. pāris izpilda pirmā gājiena I daļu.

II 5. - 8.t.×2 2.un 4. pāris izpilda pirmā gājiena II daļu.

Trešais gājiens

I 1. - 4.t. Visi četri pāri reizē izpilda 1.gājiena I daļā 1. un 3. pārim aprakstīto darbību.

II 5. - 8.t. Pārinieki sadodas labajos elkoņos, kreisās rokas sprauž sānos un polkas soļiem dejo viens otram apkārt.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, pārinieki sadodas kreisajos elkoņos, labās rokas sprauž sānos un tāpat polkas soļiem dejo viens otram apkārt, pēc tam nostājas izejas stāvoklī.

Ceturtais gājiens

I 1. - 4.t. Izpildījums kā 3. gājiena I daļā.

II 5. - 8.t. 1.pāris pagriežas pret 2.,3. pret 4., seko 1. gājiena II daļā aprakstītā cauri dejošana (vietu maiņa),ko tagad izpilda visi četri pāri vienlaicīgi - 1. ar 2. un 3. ar 4.

5.- 8.t. Mūzikai atkārtojoties, pārinieki atgriežas savās vietās.

Piektais gājiens

I 1. - 4.t. Izpildījums kā 3. gājiena I daļā.

II 5. - 8.t.×2 Caurdejošana 1.pārim ar 4.un 2. ar 3.

„Krustdeja" bijusi izplatīta Vidzemē, sevišķi Maļienā, tagad piemirsta.

Dejas vārdi: Krustiem kalta krievu zeme,
Krustiem kalta krievu zem'.
Margām Rīga aizmargota,
Margām Rīga aizmargot'.

Caur krustiem saule lēca,
Caur krustiem saule lēc'.
Caur margāmi norietēja,
Caur margāmi norietēj'.

K Ē K A T N I Ē K U D E J A

Grupudeja

I

II

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās, pārinieki pagriezušies viens pret otru (zīm.14.), rokas sprautas viensiem sānos.

Izpidījums

I 1.t. Visi dejotāji izpilda vienu pievilciena soli pa labi, t.i., kungi uz ārpusi, dāmas uz iekšpusi

2.t. Vēl viens pievilciena solis pa labi.

3.t. Viens pievilciena solis pa kreisi.

4.t. Vēl viens pievilciena solis pa kreisi - tagad dejotāji nonākuši izejas stāvoklī.

1. - 4.t. Mūzikai atkārtoties, dejotāji iepriekš aprakstīto dejas figūru atkārtot uz pretējo pusi, t.i., kungi uz iekšpusi un dāmas uz ārpusi.

II 5. - 8.t. Piektajā taktī uz „viens” visi dejotāji energiski sasit plaukstas un reizē ar to uzsāk divsoļu polku - kungi ar kreiso, dāmas ar labo kāju, pēc tam pārinieki sadodas slēgtā vidukļa un plecu aptvērienā un minētā solī apdejo viens otram apkārt.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtoties, atkārtot dejas figūru uz pretējo pusi (pārinieki divsoļu polku tagad uzsāk: kungs ar labo, dāma ar kreiso kāju). Septītajā taktī dāmas atstāj savus kungus un pārvietojas pāru

numerācijas kārtībā, t.i., 1. pāra dāma dodas pie 2. pāra kunga, 2. pāra dāma - pie 3. pāra kunga u.t.t.

Kad dāmas pārvietojušās, dejas sākas no jauna. Lai dāmas atkal nonāktu pie saviem kungiem, dejas izpildāma 4 reizes.

„Ķekatnieku dejas” senāk bijusi plaši pazīstama Vidzemes Malienā, kur tā dejota gan kā dejas, gan kā rotaļa. Ķekatnieki (Malienā - „čigāni”, „Mārtiņa bērni”) to sau- kuši arī par „lāča dīdīšanu”, jo rotālnieki centušies atda- rināt lāča zvalsītīgās kustības.

Dejas vārdi: Danco, lāci, danco, lāci,
Saimeniece samaksās.
- Šķinķi gaļas, klaipu maizes,
Trīs kapeikas sīkas naudas.

L I T E N I E T I S

Pāru dejas

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

The musical score consists of two systems, I and II. Each system has a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. System I contains measures 1 through 8, and System II contains measures 9 through 16. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida jauktā kolonnā, pāri- nieki pagriezušies viens pret otru un sadevušies labajās rokās, brīvās rokas sprautas sānos.

I z p i l d ā j u m s

I 1. - 8.t. Dāma, dejojama polkas soļiem un griezdamās zem slīpi uz augšu paceltās kunga rokas, dodas uz priekšu dejas ceļa virzienā, kungs tāpat ar polkas soļiem virzās aiz dāmas negriezdamies.

II 9. - 16.t. Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērīnā.

„Litenietis” pazīstams Vidzemē un Latgalē. Iespējams, ka dejas nosaukumam sakars ar vārdu „Litene” (pagasts Vidzemē).

M U G U R D A N C I S

Pāru deja

I

II

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida pāru kolonnā, iekšējās rokas sadotas, ārējās nolaistas gar sāniem.

I z p i l d ā j u m s

I 1.t. Pārīnieki pagriezušies viens pret otru izpilda 3 sīkus soliņus dejas ceļa virzienā (kungskreisā, labā, kreisā; dāma - labā, kreisā, labā). Sadotās rokas slīpi uz leju.

2.t. Seko 2 viegli piesitieni ar iekšējo kāju ārējai (kungs piesit labo kreisajai, dāma - kreiso labajai).

3.t. Pārinieki, sadotās rokas izstiepjot dejas ceļa virzienā, ar 3 solīšiem uzgriež viens otram muguru.

4.t. Seko 2 viegli piesitieni ar ārējo kāju (dāma piesit labo kreisajai, kungs - kreiso labajai).

1. - 4.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtos iepriekš aprakstīto dejas figūru.

II 5. - 8.t. Pārinieki sadodas abās rokās, paceļot tās plecu augstumā. Soļodami pa kreisi parastajiem soļiem, izpilda vienu pilnu apgriezianu (apgājienu) viens otram apkārt.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, apgājiens uz pretējo pusi.

„Mugurdancis” dejots Alsungā.

P O L K A

Pāru deja

I

The musical score is written in 2/4 time. It consists of two systems, each with a treble and bass staff. The first system is marked 'I' and the second system is marked 'II'. The music is in 2/4 time and features a simple melody in the treble staff and a bass line in the bass staff. The first system ends with a double bar line, and the second system continues the melody and bass line.

Handwritten musical score for 'Novietojums'. It consists of two systems of music. Each system has a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature has one sharp (F#). The first system starts with a first ending bracket labeled 'I'. The music is written in a style typical of early 20th-century folk music.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai un sadodas latviskā dejas sākuma aptvērīnā.

Izpidījums

Apalais polka pa dejas ceļu uz priekšu.

RITENĪTIS

Pāru deja

Handwritten musical score for 'RITENĪTIS'. It consists of two systems of music. Each system has a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature has one sharp (F#). The time signature is 2/4. The first system is numbered 1. through 4. The second system is numbered 5. through 8. The music is written in a style typical of early 20th-century folk music.

II

9. 10. 11. 12.

13. 14. 15. 16.

III

17. 18. 19. 20.

21. 22. 23. 24.

Novietojums

Dejotāji nostājušies dārziņā, pāru skaits neierobežots.

Izpidījums

I 1. - 6.t. Dārziņu griež polkas solī pa labi.

7. - 8.t. Dejotāji atlaiž rokas, pārinieki pagriežas viens pretī otram, sadodas labajos elkoņos un tāpat polkas solī apdejo viens otram apkārt.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņš pa kreisi un griešanās kreisajos elkoņos.

II 9.t. Dāmas, spraudušas rokas sānos, izpilda 3 tecinus soļus uz dārziņa vidū, soļi jāspēr ar uzsva-ru, lai būtu dzirdāmi kāju piespērieni.

10.t. Dāmas 3 reizes sasit plaukstas.

11.t. Dāmas izpilda vēl 3 soļus uz dārziņa vidū.

12.t. Plaukšķināšana tāpat kā 10.taktī.

13. - 16.t. Dāmas apgriežas apkārt un polkas so-ļi dodas pie saviem kungiem, kurus apgriež labajos el-koņos un nostājas savās vietās.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, iepriekš aprak- stītās dejas figūras izpilda kungi, starpība tikai tā, ka kungi rokas sānos nesprauž un griež dāmas kreisajos elkoņos.

III 17. - 24.t. x2 Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērīnā.

„Ritenītis” uzrakstīts tā, kā šo deju agrāk dejo- ja Mangaļu pagastā. Tauta to dēvē arī par „Puķīt’ pa dambi”.

R U C A V I E T I S

Grupu deja

The musical score is written in 2/4 time and consists of two systems of staves. The first system contains measures 1 through 10, and the second system contains measures 11 through 20. The score is written for a group dance and includes first and second endings. The first ending is marked with 'I' and the second ending with 'II'. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 2/4. The first system has a treble clef and a bass clef, and the second system has a treble clef and a bass clef. The notes are written in a simple, rhythmic style suitable for a group dance.

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām - sprauštas sānos.

Izpildījums

Pirmais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārziņu un griež to, soļojot sīkiem soliņiem, 8 taktis pa labi, pēc tam 8 taktis pa kreisi.

II 9. - 12.t.×2 1. un 3. pāris, dejodami apaļo polku latviskā dejas sākuma aptvērīnā, mainās vietām, kas veicams 4 taktis. Mūzikai atkārtojoties, pāri atgriežas savās vietās polku griežot pa kreisi.

9. - 12.t.×2 Iepriekš aprakstīto pāru maiņu izpilda 2. un 4. pāris.

Otrais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Kungi sadodas rokās un, soļodami paātrinātā marša solī, griež tītaviņas 8 taktis pa labi un pēc tam 8 taktis pa kreisi.

II 9. - 12.t.×4 Atkārtojas 1. gājiena II daļa.

Trešais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Tītaviņas dāmām.

II 9. - 12.t.×4 Atkārtojas 1. gājiena II daļa.

Ceturtais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Divi dārziņi. Tos izveido vienlaicīgi 1. ar 2. un 3. ar 4. pāri. Dārziņi griežas 8 taktis pa labi un pēc tam 8 taktis pa kreisi.

II 9. - 12.t.×4 Atkārtojas 1. gājiena II daļa.

Piektais gājiens

I 13. - 20.t.×3 Seko dubultvija, ko izpilda šādi: pārinieki pagriežas viens pret otru, t.i., kungi dejas ceļa virzienā, bet dāmas pretvirzienā; tad pārinieki sadodas labajos elkoņos un apiet viens otram apkārt, pēc tam turpina gājienu iesāktajā virzienā. Sastopoties ar nākošo pretī nācēju, jāsadodas kreisajos elkoņos u.t.t.

II 9. - 12.t.×2 Kad vija pabeigta, t.i., kad pārinieki no jauna sastapušies, seko apaļais polka pa dejas ceļu līdz savām vietām latviskā dejas sākuma aptvērīnā.

S U D M A L I N A S

Grupu deja

I

1. 2. 3. 4.

5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13.

III

14. 15. 16. 17. 18.

19. 20. 21. 22. 23. 24.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas astoņpāru vai četrpāru grupās (zīm.1. un 2.), rokas gar sāniem.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 6.t. Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārziņu un polkas soli griež to pa labi.

7. - 8.t. Seko 3 plaukstu sasitieni.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņš pa kreisi ar sekojošiem 3 plaukstu sasitieniem.

II 9. - 16.t. 1. un 3. pāri dejo apaļo polku latviskā dejas sākuma aptvērīnā, virzīdamies uz vidu un pēc tam atpakaļ uz savām vietām (zīm.2a).

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, polku tāpat de-
jo 2. un 4. pāri.

III 17. - 22.t. Stāru pāri izveido „mazās sud-
malīņas”, sadodoties labajās rokās - kungs ar kungu,
dāma ar dāmu (kungu rokas apakšā), dāmas sprauž brī-
vās rokas sānos, kungi tās paņem puslokveidīgi virs
galvas. Seko polkas solis pa kreisi.

23. - 24.t. Dejotāji atlaiž sadotās rokas, 3 rei-
zes sasit plaukstas, apgriežas apkārt un no jauna sado-
das rokās (šoreiz sadodas kreisajās rokās).

17. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, griež sudmali-
ņas pretējā virzienā.

IV 9. - 16.t. x2 Visi pāri dejo apaļo polku lat-
viskā dejas sākuma aptvērīnā pa dejas ceļu līdz savām
vietām.

Otrais gājiens

I 1. - 8.t. x2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena I da-
ļu.

II 9. - 16.t. x2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena II
daļu.

III 17. - 22.t. „Slēgtās” vai „vidējās sudmali-
ņas”. Četrpāru grupā vidējās sudmalīņas veidojamas šā-
di: vispirms sadodas labajās rokās pretējo pāru (1. ar
3. un 2. ar 4.) dāmas, bet visi kungi (viņi iznāk
spārnu ārējos galos) kreisās rokas tur puslokveidīgi
virs galvas (tāpat kā mazajās sudmalīnās), pāriņieki
ar iekšējām rokām saslēdzas (apņem ap vidu). Seko 6
taktis polkas solis, un sudmalīņu spārni griežas pa
kreisi.

23. - 24.t. Dāmas atlaiž sadotās rokas, un pāri pagriežas tā, lai kungi varētu sadoties kreisajās rokās.

17. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, sudmaliņas 6 taktis griežas pa labi, bet pēdējās 2 taktis pāri atiet savās vietās.

Astonpāru grupā katru sudmaliņas spārnu izveido nevis viens, bet divi pāri (abi pirmie - pirmo, abi otri - otru u.t.t.), kas turas cieši saslēgušies. Viss cits tāpat kā četrpāru grupā.

IV 9. - 16.t.×2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena IV daļu.

Trešais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Izpilda tāpat kā 1.gājiena I daļu.

II 9. - 16.t.×2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena II daļu.

III 17. - 24.t.×2 „Valējās” vai „lielās sudmaliņas”. Sudmaliņu spārnus sastāda tāpat kā vidējās sudmaliņas, tikai pārinieki nesaslēdzas (viens otru neapņem), bet tikai sadodas rokās. Tā kā spārni taigād iznāk stipri garī tad visa spārna apgriezīens, uzsākot dejošanu (griešanas) uz pretējo pusi, nav iespējams, tāpēc apgriešanasos deiotāji izpilda katrs atsevišķi: atlaiž sadotās rokas, apgriežas apkārt, sasit vienu reizi plaukstas, sadodas no jauna rokās un deira rit pretējā virzienā. Lielajās sudmaliņās spārnu ārējos galus noslēdz kungi - kā dejojot pa kreisi, tā dejojot pa labi.

IV 9. - 16.t.×2 Izpilda tāpat kā 1.gājiena IV daļu.

S E Š D A N C I S

Gruppu de ja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

System I consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains measures 1 through 8, each marked with a number below it. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing the bass line for measures 1 through 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

System II consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains measures 9 through 16, each marked with a number below it. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing the bass line for measures 9 through 16.

III

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.

System III consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains measures 17 through 24, each marked with a number below it. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing the bass line for measures 17 through 24.

IV

25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

System IV consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains measures 25 through 32, each marked with a number below it. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing the bass line for measures 25 through 32.

33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

System V consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains measures 33 through 40, each marked with a number below it. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing the bass line for measures 33 through 40.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas divi trijniekos, katrā trijniekā 1 kungs un 2 dāmas (zīm. 17.), atstatums starp trijniekiem apm. 6 - 8 soļi, rokas gar sāniem.

I z p i l d ī j u m s

I 1. - 8.t. Dejotāji sadevušies rokās, izveido dārziņu un griež to tecīņus solī pa kreisi.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņš pa labi. Tecīņus solis pasmags, ne uz pirkstgaliem, bet uz visas pēdas.

II 9. - 10.t. Trijnieki, tuvodamies viens otram, izpilda 3 pamazus soļus mūzikas ritmā, uzsverot 1. un 3. soli (kreisā, labā, kreisā, zīm.18.).

11. - 12.t. Izpildījums tāds pats kā 2 iepriekšējās taktīs, tikai šoreiz gājiens jāiesāk ar labo kāju (labā, kreisā, labā). Tagad abi trijnieki pienākuši cieši klāt viens pie otra (zīm.18.).

13. - 16.t. Dejotāji izpilda vēl 4 soļus uz priekšu, kas iespējams trijniekiem izejot vienam caur otru, pie kam 13.taktī uz „viens” visi sasit plaukstas. Ejot cauri, ceļš jāgriež pa labi (zīm.10.). Nonākuši pretējās vietās, dejotāji apgriežas apkārt.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, trijnieki dodas atpakaļ uz savām vietām, izpildot iepriekš aprakstītās dejas figūras.

III 17. - 24.t.×2 Dāmas sprauž rokas sānos un pagriežas pret saviem kungiem un tecīņus solī skrien astoņniekus (zīm. 20.) ap saviem kungiem, kuņģi stāv

uz vietas.

IV 1. - 8.t. Kungi tecinūs soli dodas uz grupas vidu viens otram pretī un sadodas labajos elkoņos, dāmas pagriežas viena pret otru un tāpat sadodas labajos elkoņos. Seko griešanās tecinūs soli 4 taktis labajos un 4 taktis kreisajos elkoņos.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, visu 3 pāru pārinieki ar iekšējām rokām apņemas ap vidukli, dāmas ārējās sprauž sānos, kungi atstāj nolaistas gar sāniem un izpilda lielo astoņnieku (zīm.21.).

V 17. - 24.t. Kungi dodas pie sāvām dāmām un katrs trijnieks izveido savu dārziņu. Seko dārziņa griešana tecinūs soli pa kreisi.

17. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņš griežas pa labi.

VI 25. - 28.t. Katra trijnieka dalībnieki sadodas krustiski rokās šādi: kungs sakrusto pantus, labo virs kreisā. Dāma pa kreisi ar labo roku sadodas ar kunga labo roku, dāma pa labi ar kreiso roku sadodas ar kunga kreiso roku. Brīvās rokas sānos. Fronti nemaina. Tagad trijnieki, virzīdamies viens otram pretī, izpilda 4 palēciena soļus uz priekšu.

29. - 32.t. 4 palēciena soļi atpakaļ (atmuguriski), pie kam pēdējās 2 taktīs (31. un 32.) dāmas mainās vietām, kas veicams šādi: kungs un kreisā dāma paceļ sadotās rokas uz augšu, labā dāma pārvietojas uz kreiso pusi, izdejojama apakš paceltām rokām, bet kreisā dāma uz labo pusi. Lai dejas figūru atkārtotu, dejojotāji uz mirkli palaiž rokas, bet tūlīt tās sadod krustiski.

33. - 40.t. Iepriekš aprakstītā atkārtojums.

VII 1. - 8.t.×2 Abu trijnieku kungi tecinūs soli dodas uz grupas vidu, sadodas labajos elkoņos, 1 reizi apgriežas apkārt un dodas pie pretējo trijnieku dāmām, t.i., 1. trijnieka kungs pie 2. trijnieka 1. dāmas, bet 2. trijnieka kungs pie 1. trijnieka 2. dāmas, kuras apgriež 1 reizi kreisajos elkoņos. Tagad kungi no jauna dodas uz vidu, kur vēlreiz sadodas un apgriežas labajos elkoņos. Seko atkal dāmu griešana, tikai šoreiz 1. trijnieka kungs griež 2. trijnieka 2. dāmu, bet 2. trijnieka kungs - 1. trijnieka 1. dāmu. Pēc dāmu griešanas kungi dodas pēdējo reizi uz grupas vidu, kur griež viens otru labajos un pēc tam kreisajos elkoņos līdz mūzikas beigām.

VIII 9. - 12.t. Kungu pāris ar iekšējām rokām

apņem viens otru ap vidukli un no grupas vidus mūzikas rītmā izpilda 3 smagus soļus pret 1. trijnieka dāmām.

13. - 16.t. Kungu pāris tecinūs soli at muguriski atiet uz grupas vidu, kur apgriežas pret 2. trijnieka dāmām.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti iepriekš aprakstīto pret 2. trijnieka dāmām. Mūzikai nobeidzoties, kungi pagriežas atkal pret 1. trijnieka dāmām.

IX 41. - 48.t. Abu trijnieku dāmas ar kabatas lakatiņa palīdzību izveido vārtus, kuri vajadzīgi sekojošai dejas figūrai, kas rit strauji un gandrīz līdzinās žīgāšanai „Trīspāņu dejā”. Žīgāšanu ievada kungi un 1. trijnieka dāmas. Kungi, arvien vēl turēdamies apņēmušies ap vidukli, dodas 1. vārtos, kas virzās viņiem pretī. Izgājuši cauri vārtiem, kungi apgriežas apkārt un dodas uz grupas vidu, kur ir radušies jauni vārti. Šoreiz tos ir veidojušas 2. trijnieka dāmas, kas jau paspējušas izmainīties vietām ar 1. trijnieka dāmām, kas aiztecējušas uz 2. trijnieka vietu. Žīgāšana turpinās, līdz visi 3 pāri atgriežas savās vietās. Kopskaitā kungu pārim iznāk iet cauri 4 vārtiem, dāmām - katram pārim 1 reizi (dāmu pāri sastopas tikai 2 reizes, pie kam 1. reizi cauri vārtiem iet 1. trijnieka dāmas, 2. reizi - 2. trijnieka dāmas).

41. - 48.t. Dāmas lēnā soli dodas pastaigas gājienā pretī dejas ceļa virzienam. Kungi dodas dejas ceļa virzienā tecinūs soli, kas ir 2 reizes ātrāks par dāmu soli; viņi skrien līcu loču, līdz nokļūst starp savām dāmām (zīm.22.).

Noslēgums

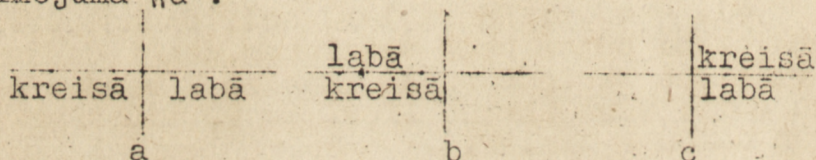
1. - 8.t. Visi 6 dejotāji izveido kopīgu dārziņu un griež to pa labi, ar ko deja noslēdzas.

S K A L U D E J A

Solo deža

N o v i e t o j u m s

Skalu dežu dežo viens pats deļotājs, parasti vīrietis. Nolicis sev priekšā krustiski divi skalus (nūjiņas), deļotājs sakrusto rokas uz krūtīm un nostājas, kā parādīts zīmējumā "a".

I z p i l d ī j u m s

1.t. Smags palēciens, izsperot labo kāju, kā parādīts zīm. "b".

2.t. Smags palēciens, izsperot kreiso kāju, kā parādīts zīm. "c".

3.t. Tāpat kā 1.t.

4.t. Tāpat kā 2.t.

5.-12.t. Viegli un ātri palēcieni (uz katru takti 2) mūzikas ritmā, ievērojot kāju izsperšanā iepriekšējo kārtību.

"Skalu deža" uzrakstīta Aizputē. Dejai liela etnografiska vērtība un, spriežot pēc analogijas ar skotu "Skēpu dežu", "Skalu deža" ir fragments no kādas seno latviešu kara dežas.

T A U T A S K A D R I Ļ A

Grupu deža

The musical score is divided into two systems, I and II. System I consists of two staves (treble and bass clef) with a 2/4 time signature. It contains measures 1 through 8. System II also consists of two staves (treble and bass clef) with a 2/4 time signature. It contains measures 9 through 16. The notation includes various rhythmic values, rests, and dynamic markings.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas astoņpāru grupās (zīm.2.), pārinieki sadevušies iekšējās rokās, ārējās sprauistas sānos.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 4.t. Pirmie un trešie pāri marša solī izpilda cauri dežošanu. Pretī ejošie pāri dod viens otram ceļu šādi (zīm.2b.): kungs palaiž dāmas roku vaļā un paliek aiz dāmas 1 soli iepakal; to pašu dara arī pretējā pāra kungs. Tagad ceļš ir brīvs, un pārinieki, sasnieguši pretējā pāra novietojuma malu, ieņem vietas pareizi (kungs - kreisajā, dāma - labajā pusē). Ceļš kā kungam tā dāmai iznāk līkumots, pretējā pāra vietās pārinieki apgriežas, sadodas iekšējās rokās un ārējās sprauž sānos.

5. - 8.t. Pirmie un trešie pāri atgriežas savās vietās.

II 1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, cauri dežošanu izdara otri un ceturtie pāri.

III 1. - 8.t. Mūzikas I daļu vēlreiz atkārtot, stūru pāri pagriežas viens pret otru (zīm.4.), un seko cauri dežošanai visiem 8 pāriem vienlaicīgi.

Otrais gājiens

I 9. - 10.t. 1.un 3.pāru kungi izpilda 2 soļus uz priekšu un palokas viens pret otru.

11. - 16.t. Minētie kungi palēciena solī dodas uz priekšu un apgriež katrs savu pretējo dāmu vispirms labajā, tad kreisajā elkonī.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, 1. un 3. pāru kungi dodas atpakaļ pie savām dāmām iepriekš aprakstītā kārtībā.

II 9. - 16.t.×2 Seko tāds pats izpildījums 2.un 4. pāru kungiem.

III 9. - 16.t.×2 Stāru pāri pagriežas viens pret otru (zīm.4.), un seko iepriekš aprakstītās darbības atkārtojums visiem kungiem vienlaicīgi.

Trešais gājiens

I 9. - 10.t. Firmo un trešo pāru dāmas izpilda divus soļus uz priekšu un viegli pietupstas.

11. - 16.t. Palēciena solī dodas uz priekšu un apgriež katra savu pretējo kungu - vispirms labajā, tad kreisajā elkonī.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, 1. un 3. pāru dāmas dodas atpakaļ pie saviem kungiem iepriekš aprakstītā kārtībā.

II 9. - 16.t.×2 Seko tāds pats izpildījums 2.un 4. pāru dāmām.

III 9. - 16.t.×2 Stāru pāri pagriežas viens pret otru un tad iepriekš aprakstīto darbību atkārtot visas dāmas vienlaicīgi.

Noslēgums

1. - 8.t.×2 Pārinieki pagriežas viens pret otru (zīm.14.a) un izpilda viju, bet bez roku sniegšanas, skrējiena solis, rokas turēt kā skrējienā. Vija turpināma, līdz pārinieki sastopas otrreiz, tad viņi sēdodas abās rokās (rokas izstieptas sānis) un uz 7. un 8. takti, ko jāspēlē lēnā tempā, apgriežas vienu reizi apkārt (apgrieziens izdarāms uz kunga labo pusi).

„Tautas kadrīļa” pazīstama Kurzemes jūrmalā, kur dejai dots nosaukums „Kurkulēns”. Domājams, ka šis vārds cēlies no kāda svešvārda sakropļojuma.

T A U T A S P O L K A

Pāru dejs

The musical score is arranged in three systems, each consisting of a treble and bass staff. The time signature is 2/4. The first system is marked with a '1' and contains measures 1 through 4, with the numbers 1., 2., 3., and 4. placed above the bass staff. The second system is marked with a 'II' and contains measures 5 through 8, with the numbers 5., 6., 7., and 8. placed above the bass staff. The third system is marked with a 'III' and contains measures 9 through 12, with the number 1 placed above the first measure of the treble staff. The key signature is one sharp (F#).

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida gatvē, kungs dāmai sniedz labo, dāma kungam - kreiso roku, brīvās rokas gar sāniem.

Izpildījums

1. t. Viens polkas solis sānis - dejas ceļa virzienā (kungam pa kreisi, dāmai - pa labi).

2. t. Trīs kāju piesitieni (kungam - labā, kreisā, labā; dāmai - kreisā, labā, kreisā).

3. t. Viens polkas solis sānis - pretvirzienā (kungam - pa labi, dāmai - pa kreisi).

4. t. Trīs kāju piesitieni (kungam - kreisā, labā, kreisā; dāmai - labā, kreisā, labā).

5. - 8. t. Seko iepriekš aprakstītā atkārtojums.

1. - 8. t. Mūzikai atkārtojoties, apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptverienā.

II un III daļai dejas izpildījums tāds pats kā I daļā.

"Tautas polka" dejota ap 1900. gadu Vidzemes Maļienā - Gulbenes apkārtnē.

T R Ī S P Ā R U D E J A

Grupā dejas

The musical score is written for a group of dancers. It consists of two systems of staves, labeled I and II. System I contains measures 1 through 6, and System II contains measures 7 through 12. The music is in 4/4 time and features a mix of chords and melodic lines. The first system (I) has a treble clef on the top staff and a bass clef on the bottom staff. The second system (II) also has a treble clef on the top staff and a bass clef on the bottom staff. The score is written for a group of dancers, as indicated by the text 'Grupā dejas'.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas trīspāru grupās (zīm.23.), pāriniekiem iekšējās rokas sadotas, ārējās sprāustas sānos.

I z p i l d ī j u m s

1.t. Otrais - vidējais - pāris izpilda uz 1. pāra pusi 4 marša soļus.

2.t. Vidējais pāris uz „viens” un „divi” izpilda 2 soļus uz vietas, bet uz „trīs” un „četri” palaiž vaļā sadotās rokas, apgriežas apkārt un no jauna sadodas iekšējās rokās.

3. - 4.t. Vidējais pāris tādā pašā veidā 4 marša soļiem tuvojas 3. pārim, izpilda 2 soļus uz vietas un apgriežas apkārt.

5. - 8.t. Atkārto iepriekš aprakstīto.

II 9. - 12.t.×2 Seko „žīgāšana”, kas izpildāma tecīpus solī šādā kārtībā: 2.pāris - vidējais, pacēlis sadotās rokas plecu augstumā, dodas tecīpus pretī 1.pārim, kas tāpat tecīpus virzās uz vidu pretī 2. pārim. Sastopoties, 1. pāris izlien apakš 2. pāra rokām, kas nokļūst malējā pāra vietā un nekavējoties apgriežas apkārt; tagad vidū ir 1. pāris, kas dodas pretī 3. pārim, pēdējais izlien apakš 1.pāra rokām un nokļūst vidējā pāra vietā, kas dodas pretī 2. pārim, kurš izlien apakš 3. pāra rokām.

Žīgāšana turpinās tik ilgi, kamēr mūzikants spēlē mūzikas II daļu, kuru var atkārtot pēc patikas. Mūzikantam tiesības spēlēšanu apraut, kad viņš to vēlas, atstājot vidū to pāri, kuru grib krietni izķircināt.

Tagad sākas atkal mūzikas I daļa līdz ar tās izpildījumu un ar sekojošo žīgāšanu.

Z V E J N I E C I Ņ Š

Pāru deja

The image shows a musical score for a pair dance. It consists of two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music is divided into two sections, I and II, indicated by Roman numerals above the staves. Section I covers measures 1 through 4, and Section II covers measures 5 through 8. The notes are written in a rhythmic pattern suitable for a dance. Below the notes, the measure numbers 1 through 8 are written. The notation includes various note values, rests, and bar lines.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida pāru kolonnā un sado-
das krustiskā roku satvērienā.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Pārinieki soļo parastajiem soļiem
dejas ceļa virzienā.

II 5. - 8.t.×2 Seko virzīšanās uz priekšu pol-
kas soļiem.

Otrais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Izpilda tāpat kā 1. gājienā.

II 5. - 8.t. Pārinieki sadodas labajos elkoņos,
kungam kreisā roka puslokveidīgi virs galvas, dāmai -
sprausta sānos, un polkas soļiem dežo viens otram ap-
kārt.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, maina elkoņus un
dežo tāpat viens otram apkārt.

Trešais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Izpilda tāpat kā 1. gājienā.

II 5. - 8.t.×2 Apaļais polka pa dejas ceļu lat-
viskā dejas sākuma aptvērienā.

„Zvejnieciņš” plaši izplatīta rotaļveidīga deža
un Vidzemē pazīstama arī kā rotaļa (tādā gadījumā izpildī-
jums parasti līdzinās 1. gājienā aprakstītam), gan arī kā
deža (še sniegtais apraksts).

Rotaļas vārdi: Zvejnieks mani aicināja:

„Nāc, meitiņa, laiviņā.”

- Es neiešu, zvejnieciņi,

Tavā oša laiviņā.

Tev' vējiņis tālu pūta,
Saule vaigus balināja...
Saule vaigus balināja,
Vējiņš matus plivināja.

- Vai tu nāksi, vai nenāksi,
Es jau tevi ņemšu.

Nu ir rokā, nu ir rokā

Man paša sētiņā.

Z A G L U D E J A

Grupu de ja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Detailed description: This system contains the first eight measures of the piece. It is written for two staves, treble and bass clef, in a 2/4 time signature. The melody in the treble clef consists of eighth and sixteenth notes, while the bass clef provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14.

Detailed description: This system contains measures 9 through 14. The musical notation continues with similar rhythmic patterns and harmonic support between the two staves.

15. 16. 17. 18. 19. 20.

Detailed description: This system contains measures 15 through 20. The piece continues with consistent rhythmic and harmonic development.

III

21. 22. 23. 24. 25. 26.

Detailed description: This system contains measures 21 through 26. A double bar line is present at the end of measure 24, indicating a section change. The notation continues with the same instrumental parts.

27. 28. 29. 30. 31. 32.

Detailed description: This system contains the final six measures of the piece, measures 27 through 32. The music concludes with a final cadence in both staves.

Novietojums

Dalībnieki, kuņu skaits ir deviņi - 4 dāmas un 5 kungi, nostājas četrpāru grupā, liekais kungs kā devītais paliek grupas vidū (zīm.3.), pāriniekiem iekšējās rokas sadotas, ārējās nolaistas gar sāniem.

Izpilnījums

I 1. - 2.t. 1.un 3.pāris, soļodami viens otram pretī, izpilda 4 parastos soļus uz grupas vidū.

3. - 4.t. Tāpat atīet at muguriski atpakaļ savās vietās.

5. - 8.t. Iepriekš aprakstītās figūras atkārtojums 2. un 4. pāriem.

II 9. - 24.t. Žoga pīšana (kā „Deviņdanci”), kas ilgst nenoteiktu laiku. Mūzikants var nospēlēt visas 16 taktis, kas paredzētas šai dejas daļai, bet var arī spēlēt ilgāk (tādā gadījumā mūzika atkārtojas) vai apraut spēlēšanu priekšlaicīgi. Tikko II daļas mūzika pārtraukta, dejojāji pārtrauc žoga pīšanu un visi kungi (arī devītais) ķer dāmas pēc izvēles. Kuņš kungs paliek bez dāmas, tam jāuzņemas zaglīša loma un jāstājas vidū.

III 25. - 32.t.×2 Pāriniekiem apālais polka pa dejās ceļu latviskā dejas sākuma aptvērīenā, pēc tam novietojas četrpāru grupā.

Tagad deja var sākties no jauna.

„Zagļu deja” dejota Nīcā.

Z I G A

Grupu deja

Novietojums

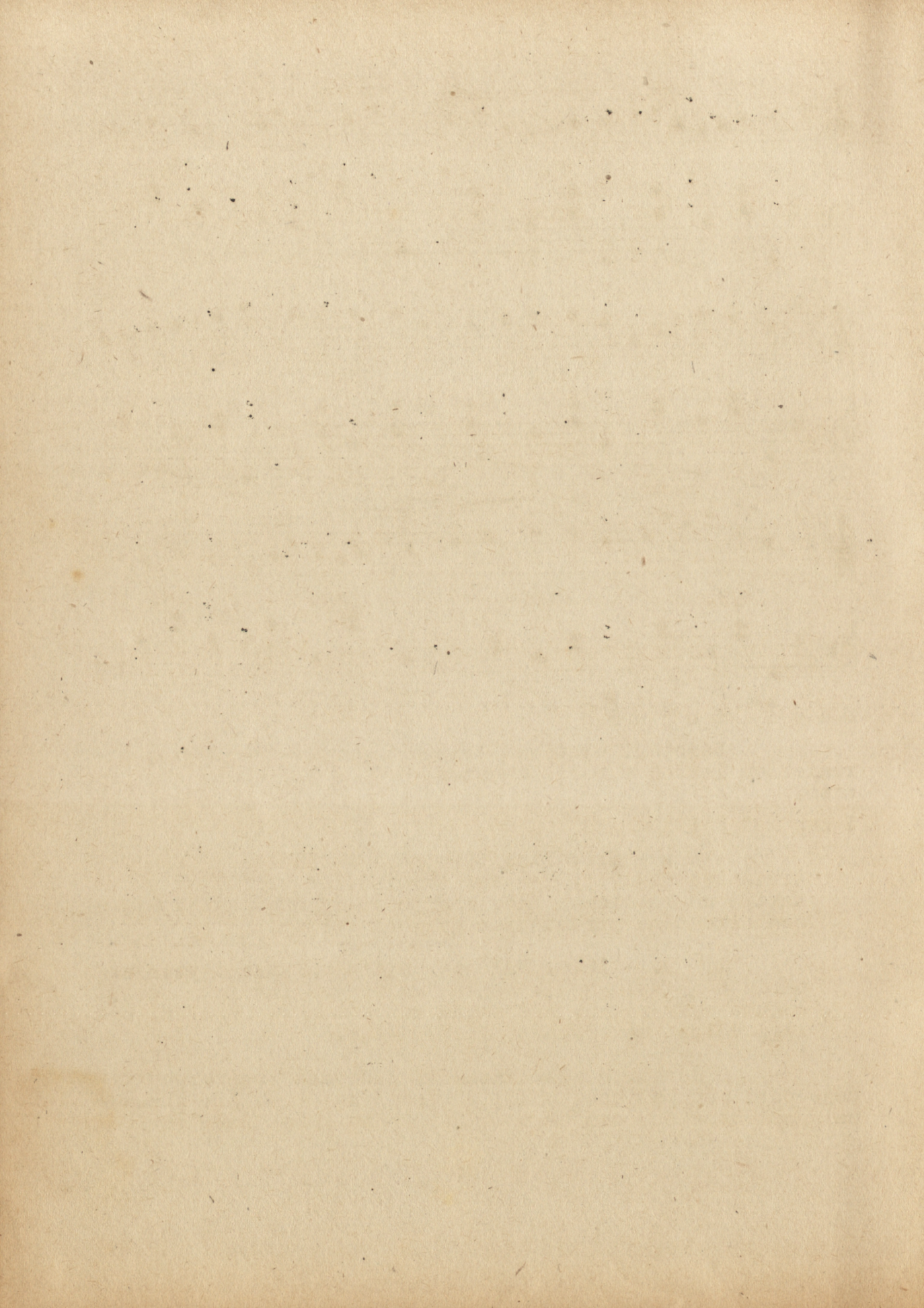
Dejotāji nostājas trīspāru grupās (zīm.23.), pāriniekiem iekšējās rokas sadotas, ārējās nolaistas gar sāniem.

Izpidījums

I 1. - 8.t. Visi trīs pāri izpilda žīgāšanu (kā „Trīspāru dejā”), kas var turpināties arī ilgāk par 8 taktīm un izbeidzas tad, kad to vēlas mūzikants. Žīgāšana izdarāma parastajiem gājiena soļiem.

II 9. - 16.t. Malējie pāri atpūšas, bet vidējais pāris dejo solo apaļo polku uz vietas latviskā dejas sākuma aptvērīnā. Arī tagad mūzikants var spēlēt, cik ilgi vēlas un vidējam pārim jādejo.

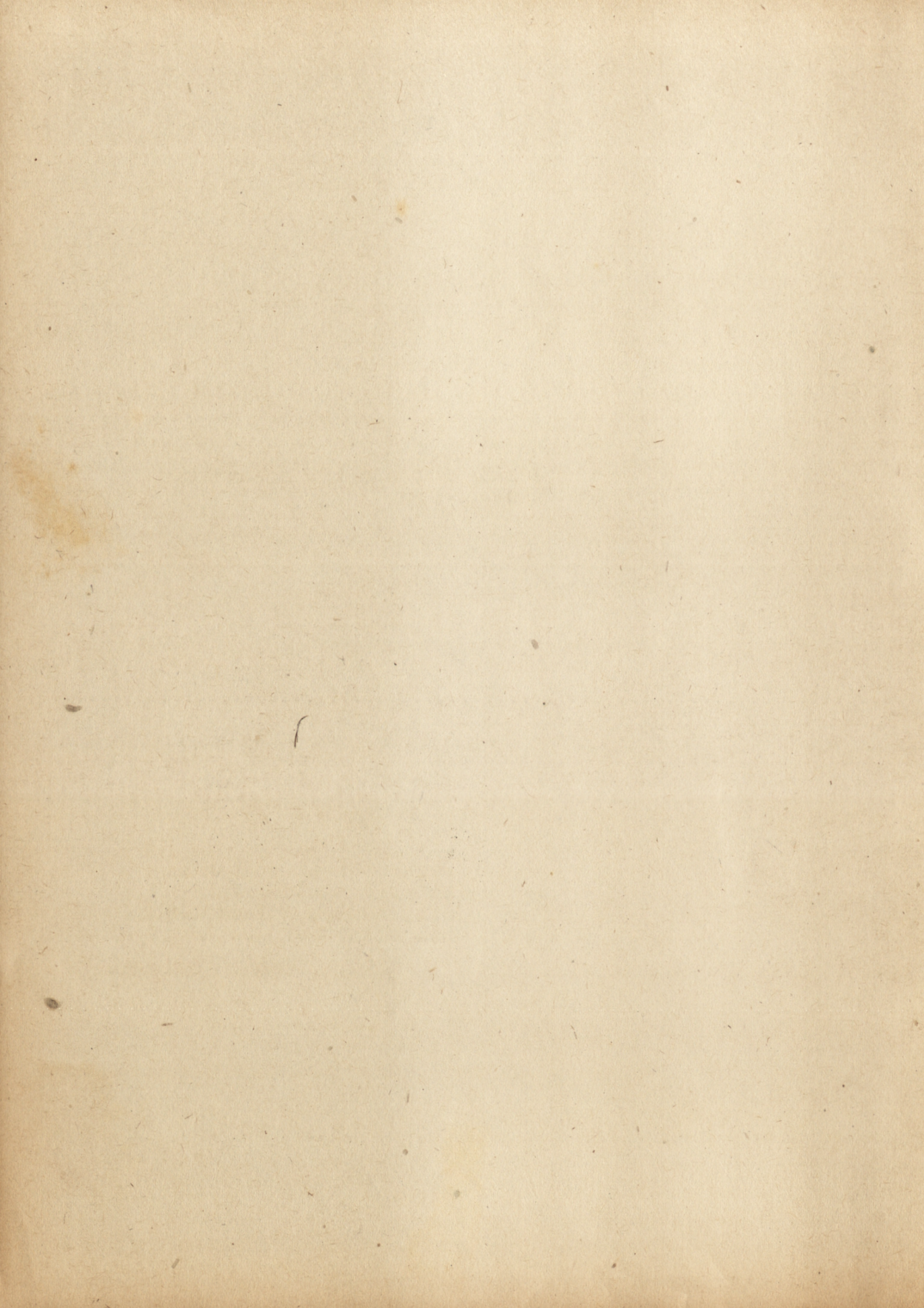
Tādā kārtā mūzikantam ir izdevība izkircināt vidējo pāri pēc patikas, tādēļ dabiski, ka dejotāji, žīgāšanai noslēdzoties, cenšas no vidējā pāra lomas izvairīties.

Jēkaba S t u m b r a savāktās
tautas dejas

Dejat, brāļi, zābakiem,
Lai rīb tautu istabiņa,
Sit, māsīņa, plaukstiņāmi,
Lai skan tavi gredzentiņi.

Tautas dziesma

Alsungas četrpāru deļa
Alsungietis
Andžiņš
Auzu deļa
Dvieļu deļa
Jaunais stūris
Jautrais pāris
Līkumu deļa
Maģais dancis
Mazais kamoliņš

Metieniņš
Nabaga deļa
Pērkondeļa
Plācenītis
Plaukstindeļa
Rupumdeļa
Saulīte
Sīkais dancis
Vāveru polka
Vadžu deļa
Zīmējumi

ALSUNGAS ČETRPĀRU DEJA

Grupu deja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), pāri valējā vidukļa un plecu aptvērīenā, brīvās rokas gar sāniem.

Izpildījums

Pirmais gājiens

1. - 2.t. Pirmie pāri (1. un 3.) ar 4 palēciena soļiem dejo uz vidu.

3. - 4.t. Tie paši ar 4 palēciena soļiem dejo atmuguriski atpakaļ.

5. - 8.t. Otri pāri (2. un 4.) atkārtoti iepriekš aprakstīto.

9. - 12.t. Pirmie pāri izpilda tāpat kā 1.- 4.t.

13. - 16.t. Otri pāri izpilda tāpat kā 5. - 8.t.

1. - 16.t. 1.pāra kungs ar labo roku ņem dāmas kreiso, dāma ap kungu ar palēciena soļiem apdejo loku. Tad kungs palēciena solī iet pie 4. pāra dāmas, tās labo roku saņem savā kreisajā, apdejo loku un atgriežas pie savas dāmas, kuŗu apgriez kā sākumā, tad 1.pāra kungs iet pie 3. pāra tāpat kā pie 4. pāra un beidzot dodas pie 2. pāra.

1. - 8.t. Visi pāri dejo latviskā dejas sākuma aptvērīenā, palēciena solī griezdamies, pa dejas ceļu

līdz savām vietām.

Otrais gājiens

Sāk otri pāri, un otra pāra kungs izpilda solo, pārējais tāpat kā 1. gājienā.

Trešais gājiens

Sāk pirmie pāri, un trešā pāra kungs izpilda solo.

Ceturtais gājiens

Sāk otri pāri, un ceturtā pāra kungs izpilda solo.

„Alsungas četrpāru deja” dejota Alsungā.

A L S U N Ģ I E T I S

Pāru deja

The image shows a musical score for a dance. It consists of two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The time signature is 2/4. The melody is written in the treble staff, and the accompaniment is in the bass staff. The melody is divided into eight measures, numbered 1 through 8. The notes are mostly eighth and sixteenth notes, with some rests. The bass staff contains a simple accompaniment of eighth notes.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai un sadodas latviskā dejas sākuma aptvērīenā.

I z p i l d ī j u m s

1. - 4.t. Dejo negriežoties astoņus palēcienu soļus, kungs sāk ar kreiso, bet dāma ar labo kāju.

5. - 8.t. Dejo tādā pašā solī, tikai griežoties apkārt.

„Alsungietis” uzrakstīts Alsungā

A N D Ž I Ņ Š

Pāru deļa

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai. Dāmai rokas spraušanas sānos, kungam sakrustotās uz krūtīm.

I z p i l d ī j u m s

I 1. - 8.t. Dāma deļo pa deļas ceļo uz priekšu polkas solī, griezdamās apkārt, kungs pavada polkas solī negrieļoties.

II 9. - 16.t. Dejotāji sadodas krustiskā roku satvērienā un dodas polkas solī pa deļas ceļo uz priekšu.

„Andžinš” deļjots Dundagas apkārtņē.

Deļas vārdi: Tec, meitiņa, tu pa priekšu.
Lai es tavas kājas redzu.
Čības, čības vien tev ir,
Čības, čības vien tev ir.

Ja tu labi iztecēsi,
Būsi mana līgaviņa.
Čības, čības vien tev ir,
Čības, čības vien tev ir.

A U Z U D E J A

Pāru deža

N.o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida gatvē, kungs ar labo roku satver dāmas kreiso, brīvās rokas sānos.

Ī z p i l d ī j u m s

I 1.t. Viens polkas solis sānis dejas ceļa virzienā. Dāmai - labā, kreisā, labā; kungam - kreisā, labā, kreisā.

2.t. Viens polkas solis sānis pa dejas ceļu atpakaļ. Dāmai - kreisā, labā, kreisā; kungam - labā, kreisā, labā.

3. - 4.t. Dāma un kungs apgriežas apkārt. Dāma griežas pa labi (no dejas ceļa uz āru), kungs pa kreisi (no dejas ceļa uz iekšu).

1. - 4.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti iepriekš aprakstīto.

II 5. - 8.t. x2 Dejotāji sadodas krustiskā roku satvērienā un dodas polkas solī pa dejas ceļu uz priekšu.

„Auzu deža“ dejota Krustpils apkārtnē.

Dejas vārdi: - Sijā auzas, tautu meita,
Dod manam kumeļam.
- Ne sijāšu, ne es došu
Netik manam prātiņam.

D V I E Ļ U D E J A

Solo deļa

Novietojums

Dejotājs nostājas taisni, rokās dvielis.

Izpidījums

I 1.t. Palēcoties izmet kājas uz sāniem, dviela sitiens starp kājām un tūlīt ar lēcieni kājas blakus, izpildot divreiz šūpošanos uz pirkstgaliem.

2.t. Kājas izmet uz sāniem, veikli ar rokām dvieli izsviež gaisā un atkal izdara dviela sitienu starp kājām iekāms kājas nav kopā.

3. - 6.t. Izpilda tāpat kā iepriekšējā taktī.

II 7.t. Palēcoties izmet kājas uz sāniem, rokas ar dvieli izsviež gaisā un atkal starp kājām, tikai šoreiz kājas nav blakus bet gan krustojumā (kreisā kāja priekšā labajai).

8.t. Tāpat kā 7.t., tikai labā kāja priekšā kreisajai.

9.t. Tāpat kā 7.t.

10.t. Tāpat kā 8.t.

11.t. Tāpat kā 7.t.

12.t. Tāpat kā 8.t.

„Dvielu deļa” dejota Kazdangas pagastā.

J A G N A I S S T Ū R I S

Grupi de ja

The musical score is arranged in six systems, each consisting of a treble staff and a bass staff. The measures are numbered 1 through 32. The first system (measures 1-7) is marked with a Roman numeral 'I'. The second system (measures 8-14) is marked with a Roman numeral 'II'. The third system (measures 15-21) has no specific marking. The fourth system (measures 22-26) is marked with a Roman numeral 'III'. The fifth system (measures 27-32) has no specific marking. The bass staff in the final system (measures 27-32) has a key signature change to two flats (B-flat and E-flat).

Novietojums

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.1.), pāriņiem iekšējās rokas sadotas, brīvās gar sāniem.

Izpildījums

Pirmais gājiens

Deju uzsākot, visi dejotāji sit 4 reizes plaukstas, tad sāk spēlēt mūziku.

I 1. - 8.t. Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārziņu un parastā gājiena soli griež to pa kreisi. Sadotās rokas mazliet šūpo.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, dārziņš pa labi.

II 9. - 12.t. Pāri pagriežas tā, ka 1.pāris pret 2. un 4. pret 3. Kungs tur labajā rokā dāmas kreiso, brīvās rokas gar sāniem un izpilda 3 soliņus pa kreisi, tad 3 soliņus pa labi. Seko vēl 3 soliņi pa kreisi un 3 soliņi pa labi.

13. - 16.t. Pāri 8 soļos mainās vietām un nostājas tā, ka tagad 1. pāris atrodas pret 4. un 3. pāris pret 2. Pāriem mainoties, kungi iet pa ārpusi, dāmas pa vidu, un viena otrai ceļu griež pa labi.

17. - 24.t. Izpilda tāpat kā 9. - 16.t.

9. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, dejo tāpat tālāk, virzoties uz priekšu līdz savām vietām.

III 25. - 32.t.×2 Pāri griežas kreisajos elkoņos reizi apkārt un „pin žogu”, kungi pret dejas ceļu, dāmas pa dejas ceļu. Kungi pirmai pretī nākošai dāmāi iet pa ārpusi, tad nākošai pa iekšpusi u.t.t. līdz savām vietām, kur katrs kungs savu dāmu apgriež reizi kreisajos elkoņos (brīvās rokas gar sāniem).

Otrais gājiens

I 1. - 8.t. Kungi sadodas rokās (1. pāra kungs ar 3. pāra kungu un 2. pāra kungs ar 4. pāra kungu) un griež tītaviņas pa kreisi.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, tītaviņas pa labi, pēdējās 2 taktīs kungi atiet savās vietās.

II 9. - 12.t. Mūzikai turpinoties, pāri pagriežas un izpilda tāpat kā 1. gājienā šīs mūzikas taktis, tikai kungs ar labo un dāma ar kreiso roku turas pie viena kabatas lakatiņa.

13. - 16.t. Pāri 8 soļos mainās vietām, pie kam 1. un 3. pāris paceļ rokas ar kabatas lakatiņu uz

augšū, un cauri izlien pretīmnākošie pāri (1. pārim
lien 2. un 3. pārim - 4.).

17. - 20.t. Izpilda tāpat kā 9. - 12.t.

21. - 24.t. Izpilda tāpat kā 13. - 16.t., tikai
šoreiz kabatas lakatiņus ceļ augšā 2. un 4. pāris, bet
cauri lien 1. un 3. pāris.

9. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, pāri turpina
deju līdz savām vietām.

III 25. - 32.t.*2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena
III daļu.

Trešais gājiens

I 1. - 8.t.*2 Dāmu tītaviņas.

II 9. - 12.t. Pāri pagriežas pretī un izpilda
tāpat kā iepriekšējos gājienos šīs mūzikas taktis, ti-
kai šoreiz kabatas lakatiņa nav, un kungs ar labo roku
tur dāmas kreiso.

13. - 16.t. Dāmas mainās, ejot garām pa labi, tad
kungi, kad dāmas pagājušas viena, otrai garām, mainās,
pagriežot viens otram muguru.

17. - 24.t. Izpilda tāpat kā 9. - 16.t.

9. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, pāri turpina
deju līdz savām vietām.

III 25. - 32.t.*2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena
III daļu.

Ceturtais gājiens

I 1. - 8.t. Kungi iet vidū un pa kreisi seļo
apkārt tuvu viens aiz otra. Pēdējās 2 taktis atiet sa-
vās vietās.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, to pašu izpilda
dāmas, tikai pa labi.

II 9. - 12.t. 1. un 3. pāris izpilda sīkos 3 so-
līšus viens pret otru, iekšējās rokas sadotas, ārējās
gar sāniem.

13. - 16.t. 1. un 3. pāris sasiņ plaukstas un sa-
dodas rokās un izveido sudmalīņas (kungs ar kunga la-
bajām, dāma ar dāmas labajām rokām, kungu rokas apakšā).
Apīet vienu loku un nostājas savās agrākās vietās.

17. - 24.t. 2. un 4. pāris izpilda tāpat kā 1. un
3. pāris 9. - 16.t.

9. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, iepriekš aprakstīto izpilda vispirms visi reizē 1. pāris pret 2. un 3. pāris pret 4. un beidzot 1. pāris pret 4. un 3. pāris pret 2.

III 25. - 32.t.×2 Izpilda tāpat kā 1. gājiena III daļu.

Noslēgums

1. - 8.t.×2 Atkārtoti 1. gājiena I daļu, un pēdējā taktī kungi uz kreisās kājas ceļa pietupstas (celis skar grīdu).

„Jaunais stūris“ pazīstams Rucavā.

J A U T R A I S P Ā R I S

Pāru deļa

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida gatvē, dāmai rokas sānos, kungiem sakrustotas uz krūtīm.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Kungs deļo 4 polkas soļus uz

dejojāju grupas centru atmuguriski, dāma stāv mierā. Mūzikai atkārtoties, kungs ar 4 polkas soļiem dežo atpakaļ pie savas dāmas.

5. - 8.t.×2 Atkārti iepriekš aprakstīto.

II 1. - 4.t.×2 Kungs pagriežas pa kreisi un 2 reizes ar 4 pievilciena (galopa) soļiem dežo uz vidu un atpakaļ.

5. - 8.t.×2 Kungs dežo apaļo polku, pamazām virzoties uz dejojāju grupas centru. Mūzikai beidzoties, nostājas ar seju pret savu dāmu.

Otrais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Dāma dežo polkas soli uz savu kungu un atmuguriski atpakaļ.

5. - 8.t.×2 Atkārti iepriekš aprakstīto.

II 1. - 4.t.×2 Dāma pagriežas pa kreisi un 2 reizes ar 4 straujiem pievilciena soļiem dežo uz vidu pie sava kunga un atpakaļ.

5. - 8.t.×2 Dāma, griežoties apkārt, dežo polku uz vietas.

Trešais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Kungs polkas soli dodas pie savas dāmas, satver tās rokas (slēgtā roku satvērienā, rokas noalistas uz leju) un polkas soli apgriežas apkārt.

5. - 8.t.×2 Kungs atmuguriski un dāma pretī (rokas kā izejas stāvoklī) dežo polkas soli uz vidu un atpakaļ. Dejojot atpakaļ, dāma dežo atmuguriski, bet kungs pretī.

II 1. - 4.t.×2 Kungs un dāma pagriežas pa kreisi, abi sadodas slēgtā roku satvērienā, rokas izstiepj sāniski plēcu augstumā un 2 reizes straujā pievilciena soli dežo uz vidu un atpakaļ.

5. - 8.t.×2 Kungs un dāma (slēgtā roku satvērienā, sadotās tokas nolaistas uz leju) dežo apkārt polku, nevirzoties uz priekšu.

Ceturtais gājiens

I 1. - 4.t.×2 Dāma, sitot plaukstu, polkas soli dežo pa dejas ceļu atmuguriski, kungs, pavadot dāmu un braši piesīzdams kājas, rokas krusto uz krūtīm un dežo pa dejas ceļu uz priekšu.

5. - 8.t.×2 Turpinā iepriekš aprakstīto.

II 1. - 4.t.×2 Kungs un dāma (slēgtā roku satvērīenā, sadotās rokas izstieptas sāniski) straujā pievilciena solī 2 reizes dejo uz vidu un atpakaļ.

5. - 8.t.×2 Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērīenā.

Dejas vārdi:

1. Dietu, dietu, jaunas meitas,
Nesēžati soliņā,
Diezgan vecu māmuliņu,
Soliņai sēdētāj'.	2. Ai kājiņas, ai kājiņas,
Dejot griķu, dejot griķu;
Es ar būtu dejojusi, -
Nav tīkama dejojāj'.
Trādi rallā, rādi rallā,
Rādi rallā, rallalā.	Trādi rallā u.t.t.
Rallā, rallā, rallā, rallā,
Rādi, rallā, rallalā.	3. Vec, brālīti, baltus cimtus,
Ved māsiņu padejot.
Lai māsaī baltas avis,
Visu mūžu dzīvojot.
Trādi rallā u.t.t.

4. Dejat, brāļi, zābakiemi,
Lai rīb tautu istabiņ'.
- Sit, māsiņa, plaukstiņāmi,
Lai skan tavi gredzentiņ'.
- Trādi rallā u.t.t.

L Ī K U M U D E J A

Novietojums

Dejotāji nostājas nenoteiktā kārtībā virknē: var dāma aiz dāmas, kungs aiz kunga un arī citādi, skaits nav ierobežots. Pirmais dejotājs - virknes galā - ir dejas vadītājs.

Izpildījums

Pirmais gājiens

Polkas solī dejotāji apmet loku un sāk mazo spirāli (zīm.24.).

Otrais gājiens

Apmet loku, tin kamolā un attin (zīm.8.).

Trešais gājiens

Apmet loku un sien mezglus, izlienot cauri starp pāriem (zīm.25.).

Ceturtais gājiens

Apmet loku un gareniski telpā met lielo spirāli (zīm.26.).

Deju var beigt ar parasto polku, ja dejotāji nostājušies virknē, kungs un dāma pamīšus.

„Līkumu dejas” vārdi Alojā:

Es mācēju deju vest
Līkumiņu līkumiem,
Audekliņa nemācēju,
Tas tecēja čokurā.
Lai tecēja, ja tecēja,
Gan es pati noaudīšu.

Man māmiņa noaudusi
Dejojamu rinduciņu:
Zīda, zelta apmetusi,
Sudrabiņa ieaudusi.

Paldies saku māmiņai
Par to kuplu rinduciņu,
Es varēju tautu dēlu
Stērbelēs sitināt.

Jūdz zemē, jūdz zemē,
Jau piekusa, jau piekusa;
Simtu jūdžu ritināja
Tai vienā jūgumā.

M A G A I S D A N C I S

Grupu deža

I

II

III

IV

Novietojums

Trīs kungi un trīs dāmas nostājas gatvē, kungi aptver blakus stāvošo apvidu, ārējās rokas sānos, dāmas rokas sprauž sānos (zīm.27.).

Izpidījums

I 1. - 4.t. Kungi sikā trijsolīti aizdejo līdz dāmām.

5. - 8.t. Atdejo atmuguriski atpakaļ.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārti iepriekš aprakstīto.

II 9. - 12.t. 1.kungs 9.taktī sasit plaukstas un viens aizdejo līdz pretī stāvošai dāmai. Pārējie kungi krusto rokas uz krūtīm.

13. - 16.t. 1.kungs ar 1. dāmu latviskā dejas sākuma aptvērīenā dejo sīkā solītī griežoties apkārt, līdz otram gatves galam.

9. - 16.t. Mūzikai atkārtojoties, tie paši dejojotāji atdejo griežoties atpakaļ un vēl reiz aizdejo līdz grupas vidum.

III 17. - 20.t. Dejojotāju pāris atlaiž rokas, kungs dejo pie 3. dāmas, dāma pie 2.kunga, sadodas labajos elkoņos (dāmai brīvā roka sānos, kungam - puslokveidīgi pacelta virs galvas) un apdejo viens otram apkārt.

21. - 24.t. Maina elkoņus un tagad dejo kreisajos elkoņos uz pretējo pusi.

17. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, to pašu izpilda 1. kungs ar 2. dāmu un 1. dāma ar 3. kungu.

IV 25. - 32.t. Divi dārzīņi, kas dejo pa labi pa trīs. Pirmo dārzīņu izveido 1. kungs ar 2. un 3. dāmu, bet otro dārzīņu - 1. dāma ar 2. un 3. kungu.

25. - 32.t. Mūzikai atkārtojoties, dārzīņš griežas pa kreisi.

V 1. - 4.t. Kungs, starp dāmām, sprauž rokas sānos, un katrā malā esošā dāma ņem to pie rokas, dāmām brīvās rokas sānos. Dejo negriežoties pret otru trijnieku, kurī tāpat sapēmušies, tikai vidū ir dāma, bet kungi malās.

5. - 8.t. 1.kungs ar savām dāmām dejo atmuguriski atpakaļ.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, iepriekš aprakstīto izpilda 2. trijnieks.

VI 9. - 16.t. x 2 Atkārti III gājienu.

VII 17. - 20.t. Visi trīs kungi krusto rokas uz krūtīm un dejo pie pretējām (pretīstāvošām) dāmām (1. kungs pie 1. dāmas, 2. kungs pie 2. dāmas un 3. kungs pie 3. dāmas).

21. - 24.t. Saķeras latviskā dejas sākuma aptvērienā un griežas trijsolītī apkārt pa dejas ceļu.

17. - 24.t. Mūzikai atkārtojoties, turpina iepriekšējo griešanos pa dejas ceļu.

VIII 25. - 32.t.*2 Pāri sadodas vaļējā vidukļa un plecu aptvērienā, brīvās rokas sānos, un apskrien divi reizes dejas ceļam apkārt (visu trīs pāru kungu kreisie elkoņi atrodas kopā). Beidzamās taktīs dejojotāji šķiras un atiet izejas stāvoklī (nostājas gatvē).

Dejas vārdi: Meitiņas, māsiņas,
Auniet kājiņas,
Būs jums šovakar
Lēcieniņš.

Vilciņš aizveda
Lapsiņas meitiņu.
Sila mala trīcēja
Dancojoti.

Dancojot nokrita
Mans vainadziņis,
Uznēma tautietis
Mīlēdams.

Cīrulis dziedāja,
Vasara nāca,
Nu būs meitiņām
Dubultais dancis.

Dejami, lēcami
Mēs paši jaunie,
Lai tie pavecie
Lūkojāsi.

Danco, māsiņa,
Tev skaisti pieder:
Spīd tava jostīte,
Viz vainadziņis.

Es savu māsiņu
Dancoj vedu:
Rādišu tautām,
Vai nav klība.

Gan bija koklišu,
Gan stabulīšu,
Gan bija meitiņu
Dancotāju.

M A Z A I S K A M O L I Ņ Š

Pāru deļa

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai. Dāma pacēlusi elkošos saliektas rokas pret krūtīm plecu augstumā, kungs sakrusto rokas uz krūtīm.

I z p i l d ī j u m s

I 1. - 8.t. Polka pa deļas ceļu, negriežoties apkārt. Dāma tin kamoliņu, griežot rokas vienū ap otru uz sevi.

II 9. - 16.t. Apaļais polka pa deļas ceļu latviskā deļas sākuma aptvērienā.

„Mazais kamoliņš” deļots Vestienā un Bernātos.

Deļas vārdi: Cūkas rudzos, cūkas rudzos,
Sivēniņi kāpostos.
Lielās cūkas zābakos,
Sivēniņi kurpītēs.

M E T I E N I Ņ Š

Pāru deļa.

The image shows a musical score for a pair dance. It is divided into two parts, I and II. Part I consists of 8 measures, and Part II consists of 8 measures. The music is written for two staves, treble and bass clef, in a 2/4 time signature. The key signature has one sharp (F#). The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The measures are numbered 1 through 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida pāru kolonnā, krustiskā roku satvērienā.

Izpidījums

I 1.t. Dejotāji izpilda ar ārējām kājām (kungs ar kreiso, dāma ar labo) divi piesitienus.

2.t. Dāma, rokas neatlaižot, ar 3 tēciņus soļiem pārskrien kungam otrā pusē. Kungs 3 tēciņus soļus izpilda uz vietas.

3.t. Seko 2 piesitieni ar ārējām kājām (kungs ar labo, dāma ar kreiso).

4.t. Dāma ar 3 tēciņus soļiem atskrien savā vietā. Kungs 3 tēciņus soļus izpilda uz vietas.

5. - 8.t. Tāpat kā 1. - 4.t.

II 9. - 16.t. Apaļais polka pa deļas ceļu uz priekšu latviskā deļas sākuma aptvērienā.

„Metieniņš” pazīstams Vidzemes vidienā ap Ērgļiem ar nosaukumu „Unguriņš”.

N A B A G A D E J A

Solo deĵa

The image shows a musical score for a solo dance. It consists of two staves: a treble clef staff (top) and a bass clef staff (bottom). The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is divided into two sections, I and II. Section I spans measures 1 to 4, and Section II spans measures 5 to 8. The bass staff has numbered measures 1 through 8. The treble staff has a first ending bracket over measures 7 and 8, with a '1.' above it, and a second ending bracket over measures 7 and 8, with a '2.' above it. The music is written in a simple, rhythmic style.

N o v i e t o j u m s

Deĵo tikai kungs, nostājas salīcis, katrā rokā pa nūjai.

I z p i l d ī j u m s

I 1.t. Viens pievilciena solis uz priekšu, izspērot labo kāju un kreiso pievelkot.

2.t. Tāpat kā 1.t.

3. - 4.t. Tāpat kā iepriekšējās taktīs.

1. - 4.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti iepriekš aprakstīto.

II 5.t. Palēciens uz labās kājas, kreiso paceļot, cēli saliektu, uz augšu; kreisās rokas nūju izbāž zem paceltās kājas un tai ar labās rokas nūju 2 reizes uzsit. Seko palēciens uz kreisās kājas, labo paceļot, cēli saliektu, uz augšu, labās rokas nūju izbāž zem paceltās kājas, uzsitot tai 2 reizes ar kreisās rokas nūju.

6.t. Palēciens uz labās kājas, un nūjas sasit 2 reizes sev pretī. Seko palēciens uz kreisās kājas, un nūjas sasit 2 reizes virs galvas.

7.t. Tāpat kā 5.t.

8.t. Tāpat kā 6.t.

5. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti iepriekš aprakstīto.

"Nabaga deĵa" ir ķekatnieku deĵa, kura deĵota, pārgērbjoties par nabagu. Šī deĵa plaši pazīstama Latvijā un tai daudz variantu.

Deĵas vārdi: Nabadziņš deĵoja
Ar klibu kāju;
Deĵo nabags, cik tev tīk,
Tava kāja ves'la būs.

P Ē R K O Ņ D E J A

Pāru deža

The image shows a musical score for a dance. It consists of two staves: a treble clef staff (top) and a bass clef staff (bottom). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The score is divided into two sections, I and II. Section I contains measures 1 through 4, and Section II contains measures 5 through 8. The notes are arranged in a way that suggests a simple, rhythmic melody. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida gatvē, kungs ar labo roku satver dāmas kreiso, brīvās rokas sānos.

Izpidījums

I 1.t. Dejotāji izpilda strauju lēcieni, dāma pa labi, kungs pa kreisi, sadotās rokas izsviežot uz priekšu. Seko 3 kāju piesitieni: dāmai - labā, kreisā, labā; kungam - kreisā, labā, kreisā.

2.t. Straujš lēciens atpakaļ, dāma pa kreisi, kungs pa labi, sadotās rokas sviežot atpakaļ. Seko 3 kāju piesitieni: dāmai - kreisā, labā, kreisā; kungam - labā, kreisā, labā.

3.t. Tāpat kā 1.t.

4.t. Tāpat kā 2.t.

1. - 4.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtoti iepriekš aprakstīto.

II 5. - 8.t.×2 Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērīnā.

„Pērkondeja” pavasarīga deža, kas ar kāju rībināšanu atgādina pārkonu. Dejota Rīgā.

P L Ā C E N Ī T I S

Pāru deža

The image shows a musical score for a pair dance. It consists of two systems, I and II. System I has a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody is written in eighth notes. Below it is a bass clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature, containing four numbered measures (1-4) of accompaniment. System II has a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody continues. Below it is a bass clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature, containing four numbered measures (5-8) of accompaniment.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida gatvē, rokas sānos.

Izpildījums

I 1. - 3.t. Kungs un dāma izpilda 6 pievilcienu soļus pa labi.

4.t. Piesitiens pie grīdas ar labo kāju.

1. - 4.t. Mūzikai atkārtojoties, 6 pievilcienu soļi pa kreisi ar sekojošo piesitienu ar kreiso kāju.

II 5. - 8.t.×2 Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērienā.

„Plācenītis” uzrakstīts Rugāju apkārtnē.

Dejas vārdi: Ak, mēs abi divi,
Ak, mēs abi divi,
Ak, mēs abi divi, jā.
Kārli, Kārli, lec uz krāsnes,
Tur ir daudz plāceņu.

PLAUKSTIŅDEJA

Pāru deja

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida gatvē.

Izpidījums

I 1.t. Dāma un kungs sasit savrupēji 2 reizes plaukstas.

2.t. Abi kopā sasit labās plaukstas.

3.t. Tāpat kā 1.t.

4.t. Kopā sasit kreisās plaukstas.

5.t. Tāpat kā 1.t.

6.t. Kopā sasit vispirms labo, pēc tam kreiso roku plaukstas.

7.t. Tāpat kā 1.t.

8.t. Kopā sasit abu roku plaukstas.

II 9. - 16.t. Apaļais polka pa dejas ceļu latviskā dejas sākuma aptvērīenā.

„Plaukstiņdeja” plaši pazīstama deja, kuru vēl dežo Aknistē, dejota arī Krustpils apkārtnē un leišmalē aiz Bauskas. Tikai Krustpils un Bauskas apkārtnē bijis savādāks savstarpējais roku sasitiens. Tur nesistas savrupēji divreiz plaukstas, bet gan to vietā pie ceļiem un pie krūtīm un tad tikai kopā.

R U P U M D E J A

Pāru deļa

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida gatvē un sadodes slēgtā roku satvērienā.

Izpidījums

I 1.t. Dāma un kungs, palēcoties ar labo kāju, izdara lēno pārmaiņas (izklupiena) soli. Dāma kreiso roku, saliektu elkonī, padod mazliet atpakaļ, labo uz priekšu, taisnu. Kungs dara tāpat.

2.t. Dāma un kungs palēcoties pārmaina kājas tā ka dāmai un kungam kreisā kāja uz priekšu un labā atpakaļ. Roku stāvoklis arī mainīts - dāmai un kungam kreisā roka uz priekšu, bet labā - atpakaļ.

3. - 4.t. Dāmai un kungam 3 ātrie pārmaiņas soļi, mainot rokas.

5. - 8.t. Dāmai un kungam 7 ātrie pārmaiņas soļi, mainot rokas.

1. - 8.t. Mūzikai atkārtojoties, atkārtos iepriekš aprakstīto.

II 9. - 12.t.×2 Apaļais polka pa deļas ceļu latviskā deļas sākuma aptvērienā.

„Rupumdeļa” deļota Nicā.

S A U L Ī T Ē

Pāru deļa

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

II

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Novietojums

Dejotāji nostājas lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai, latviskā deļas sākuma aptvērīenā.

Izpildījums

I 1.t. Viens polkas solis no deļas ceļas uz iekšu.

2.t. Viens polkas solis no deļas ceļas uz āru.

3.t. Tāpat kā 1.t.

4.t. Tāpat kā 2.t.

5. - 8.t. Atkārtos iepriekš aprakstīto.

II 9. - 16.t. Apaļais polka pa deļas ceļu latviskā deļas sākuma aptvērīenā.

S Ī K A I S D A N C I S

Grupū deĵa

I

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

II

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.

25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

III

33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

IV

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.l.), kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām - sānos.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 8.t. Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārziņu un griež to 8 sīkos skrējiena trijsolišos pa labi.

9. - 16.t. Tāpat pa kreisi.

II 17. - 18.t. Kungs ņem dāmu ar labo roku apvidu, dāma kreiso roku uzliek kungam uz labā pleca, brīvās rokas sānos. Skrien 2 trijsolišus pa dejas ceļu uz priekšu.

19. - 20.t. Kungs, izpildot griešanos uz vietas, griež dāmu tāpat trijsolītī apkārt.

21. - 24.t. Tāpat kā 17. - 20.t.

25. - 32.t. Dejo tāpat kā iepriekšējās taktīs (17. - 24.t.) līdž savām vietām.

Otrais gājiens

I 33. - 40.t. Pirmo pāru (1. un 3.) dāmas, sīkā trijsolītī griezdamās apkārt, aizdejo līdz pretējiem kungiem un tāpat atpakaļ, tikai šoreiz griežoties uz otru pusi. Dāmām rokas sānos, kungiem krustotas uz krūtīm.

41. - 48.t. Otro pāru (2. un 4.) dāmas izpilda iepriekš aprakstīto.

II 17. - 32.t. Izpilda tāpat kā 1. gājiena II daļu.

Trešais gājiens

I 49. - 56.t. Pirmo pāru kungi aizdejo līdz pretējām dāmām, mazliet pamāj ar galvu, apgriežas apkārt un atdejo vietās.

57. - 64.t. Otro pāru kungi izpilda iepriekš aprakstīto.

II 17. - 32.t. Izpilda tāpat kā 1. gājiena II daļu.

Ceturtais gājiens

I 1. - 4.t. Dāmas sīkajā trijsolītī iet vidū, sadodas uz augšu slīpi paceltās labajās rokās, kreisās brīvi paceltas plecu augstumā. Seko apgājiens vienu reizi apkārt.

5. - 8.t. Dāma sniedz savam kungam kreiso roku, kungs sniedz pretī kreiso un apdejo viens otram vienreiz apkārt. Sadotās un brīvās rokas paceltas plecu augstumā.

9. - 16.t. Iepriekš aprakstīto izpilda kungi.

II 17. - 32.t. Izpilda tāpat kā 1. gājiena II daļu.

Piektais gājiens

I 33. - 40.t. Pirmie pāri vaļējā vidukļa un plecu aptvērienā aizskrien līdz grupas vidum, kur tagad abi pāri atrodas uz vienas līnijas (kungi blakus), tikai katram pārim skats vērsts pretējā virzienā. Abi pāri izdara vēzienvēdīgu apgājienu (visu laiku līdzinās, lai abi pāri pie apgājiena atrastos vienā līnijā) un atgriežas savās vietās.

41. - 48.t. Otri pāri izpilda iepriekš aprakstīto.

II 17. - 32.t. Izpilda tāpat kā 1. gājiena II daļu.

Sestais gājiens

I 49. - 56.t. Piršie pāri paskrien garām viens otram un gar pa kreisi uz vietas stāvošā pāra muguru atgriežas savās vietās.

57. - 64.t. Otri pāri izpilda iepriekš aprakstīto.

II 17. - 32.t. Izpilda tāpat kā 1. gājiena II daļu.

Noslēgums

1. - 8.t. Dārziņš pa labi.

9. - 16.t. Dārziņš pa kreisi.

Dejas vārdi

1. Spēlējat, spēlmaņi,
Es gribu dancot,
Jau manas kājiņas
Dietin dej.

5. Caur sienu dzirdēju,
Brālīši danco:
Šķindēja piesīši,
Rīb zābaciņi.

6. Tāpat kā 2.p.

2. Ciņaina, celmaina
Taut' istabiņa,
Gan manas kājiņas
Nolīdzinās.

7. Eima, pašas māsiņas,
Dancišu vesti,
Ciema puisi slinki,
Brālīši mazi.

8. Tāpat kā 2.p.

3. Spīd mana jostīte,
Viz vainadziņis,
Tautietis dangā
Pagreizi skatās.

9. Kā gāju namā,
Tā griezu riņķi,
Pusriņķa namā,
Pus istabā.

4. Tāpat kā 2.p.

10. Tāpat kā 2.p.

11. Krustāmi dejami,
Krustāmi lēcami,
Krustāmi darīta
Šī istabiņa.

12. Tāpat kā 2.p.

V Ā V E R U P O L K A

Grupu deža

Measures 1-6 of the musical score. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The bottom staff is in bass clef with the same key signature and time signature. Measures 1-6 are numbered above the top staff. The music consists of a melody in the upper voice and a bass line in the lower voice.

Measures 7-10 of the musical score. The notation continues from the previous system. Measures 7-10 are numbered above the top staff. The melody and bass line continue.

Measures 11-16 of the musical score. The notation continues. Measures 11-16 are numbered above the top staff. The melody and bass line continue.

Measures 17-22 of the musical score. The notation continues. Measures 17-22 are numbered above the top staff. The melody and bass line continue.

Measures 23-28 of the musical score. The notation continues. Measures 23-28 are numbered above the top staff. The melody and bass line continue.

N o v i e t o j u m s

Dejotāji nostājas četrpāru grupās (zīm.l.), rokas gar sāniem.

I z p i l d ī j u m s

Pirmais gājiens

I 1. - 8.t. Dejotāji, sadevušies rokās, izveido dārzīņu un polkas solī griež to pa labi. Uzsāk ar kreiso kāju.

1. - 8.t. Mūzikai atārtojojoties, dārzīnē pa kreisi, tāpat uzsēkot ar kreiso kāju.

II 9. - 12.t. Dejojāji nostājas vaļējā vidukļa un plecu aptvērienā. 1.pāris sīkā tecinūs solī apskrien 2. pāri un, kad izskrējis 2. pāris, nostājas tā vietā.

13. - 16.t. Tāpat izpilda 2. pāris ap 3. pāri.

17. - 20.t. Tāpat izpilda 3. pāris ap 4. pāri.

21. - 24.t. Tāpat izpilda 4. pāris un nostājas 1. pāra brīvajā vietā.

25. - 32.t. Apaļais polka latviskā dejas sākuma aptvērienā dejas ceļa virzienā līdz savām vietām.

III 33. - 36.t. 1.pāra kungs (kungiem rokas krustotas uz krūtīm, dāmām - sānos) polkas solī izdejo uz priekšu, seko viens polkas solis pa labi, kungs ar kreiso roku satver 2. pāra dāmas kreiso roku (labā paliek sānos) un ar vienu polkas soli pa kreisi saņem ar savu labo roku 4. pāra dāmas labo roku. Seko vēl viens polkas solis uz priekšu pret 3. pāri.

37. - 40.t. Kungam ar dāmām viens polkas solis atpakaļ, tad 38. un 39.t. izmaina dāmas. Polkas solī 2. pāra dāma aizdejo un nostājas pie 4. pāra kunga, bet 4. pāra dāma pie 2.pāra kunga. 1.pāra kungs atmuguriski atdejo savā vietā.

33. - 40.t. Mūzikai atkārtojoties, to pašu izpilda 2. pāra kungs ar 1. un 3. pāra dāmām.

IV 41. - 44.t. 4.pāra dāma palēciena solī dodas uz savu vietu (pie 4. pāra kunga), lēcot cauri 3. pārim (3. pāra kungam gar muguru, bet tā blakus stāvošai dāmāi gar priekšu) un nostājas savā vietā, arī 4. pāra kungam palēcot gar muguru.

45. - 48.t. Tāpat izpilda 2. pāra dāma caur 1. pāri līdz savai vietai.

49. - 52.t. Tāpat izpilda 3. pāra dāma.

53. - 56.t. Tāpat izpilda 1. pāra dāma.

Otrais gājiens

I 1. - 8.t.×2 Atkārtoti 1.gājiena I daļu.

II 9. - 32.t. Atkārtoti 1. gājiena II daļu.

III 33. - 40.t.×2 Atkārtoti 1. gājiena III daļu, tikai ar to starpību, ka šoreiz dāmu maiņu izdara 3. un 4. kungs (3. pāra kungs maina 2. pāra un 4. pāra dāmas, bet 4. pāra kungs - 1. pāra un 3. pāra dāmas).

IV 41. - 56.t. Atkārto 1. gājiena IV daļu.

Noslēgums

1. - 8.t. 2 Dejotāji iet dārziņā pa labi un tad pa kreisi.

V A D Ž U D E J A

Solo deža

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

N o v i e t o j u m s

Dejotājs nostājas pie divieļa, kas pakārts uz vādža. Dejotāju skaits nav ierobežots.

I z p i l d ī j u m s

I 1.t. Turot divieli rokās, izklupiens ar labo kāju.

2.t. Izklupiens ar kreiso kāju.

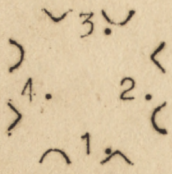
3. - 4.t. Trīs pārmaiņus strauji izklupieni.

5. - 8.t. Tāpat kā 1. - 4.t.

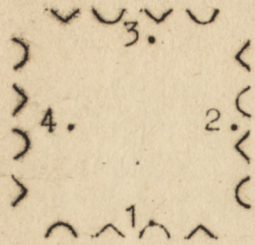
II 9. - 16.t. Saņemas pa divi latviskā dejas sākuma aptvērienā (pat var kungs ar kungu, vai dāma ar dāmu) un dejo apaļo polku.

„Vadžu deža“ uzrakstīta Alsungā.

Z Ī M Ē J U M I

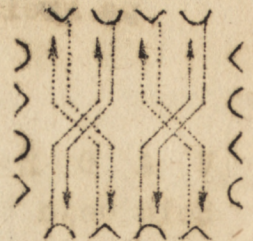
Zīm.1.

Zīm.2.

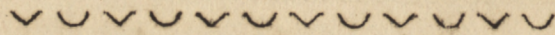
Zīm.2.a

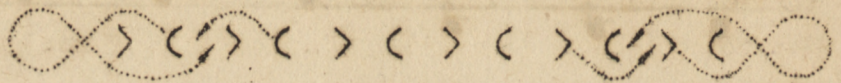
Zīm.2.b

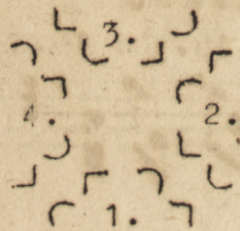
Zīm.3.

Zīm.6.

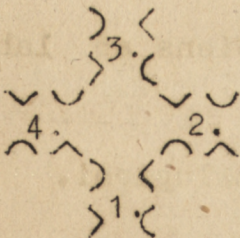
Zīm.7.

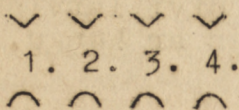
Zīm.4.

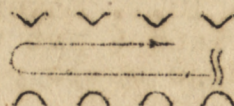
Zīm.8.

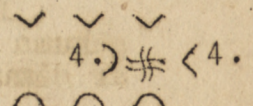
Zīm.5.

Zīm.9.

Zīm.10.

Zīm.11.

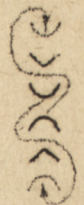
Zim.12.

Zim.14.a

Zim.15.

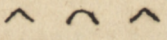
Zim.16.

Zim.13.

Zim.14.

Zim.17.

Zim.18.

Zim.19.

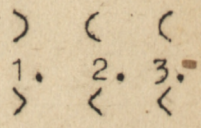
Zim.20.

Zim.21.

Zim.22.

Zim.23.

3. 2. 1.

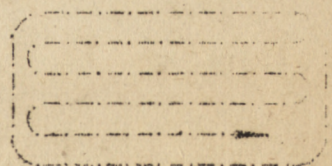
Zim.27.

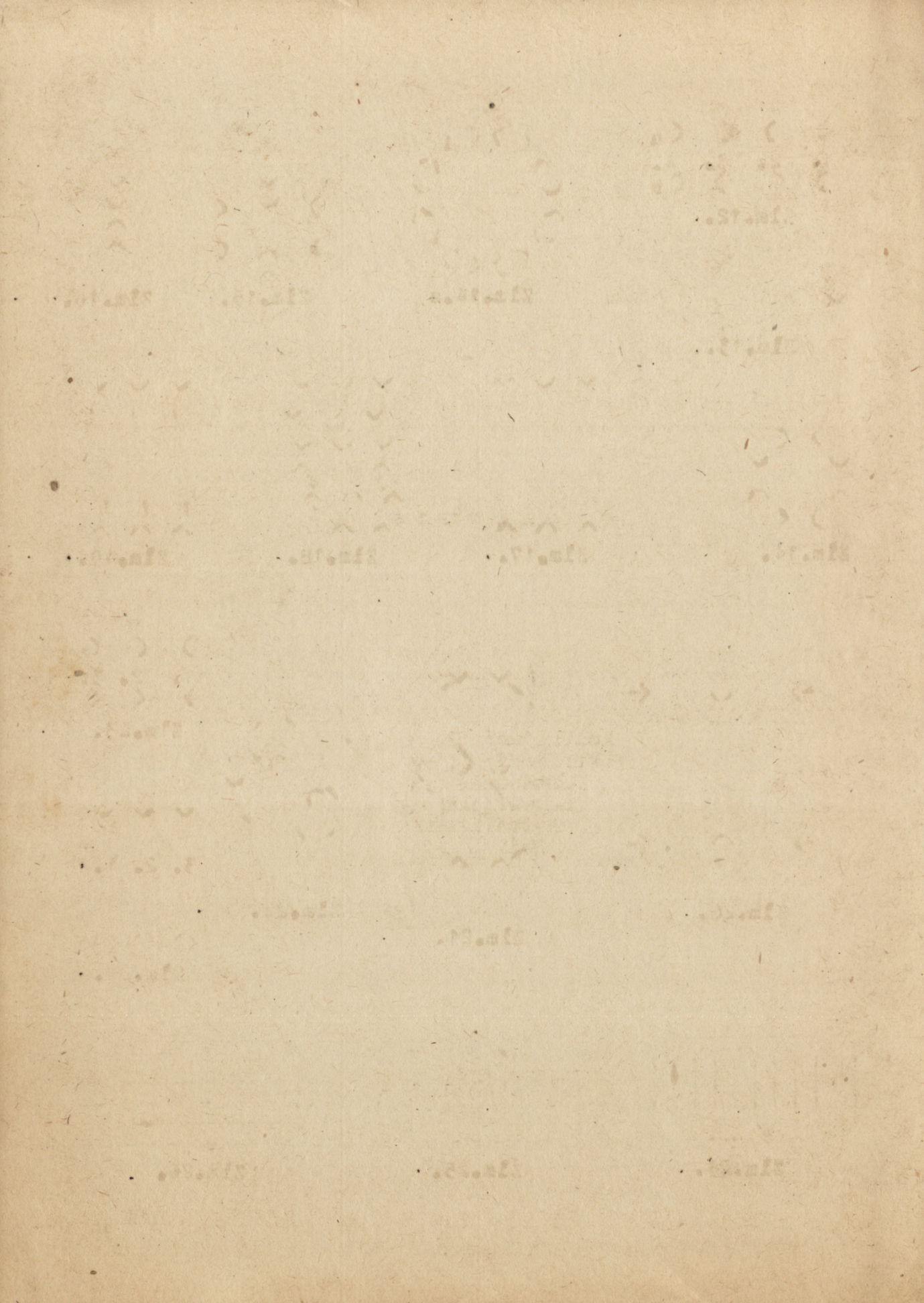
Zim.24.

Zim.25.

Zim.26.

Pielikums

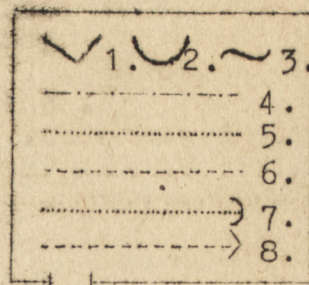
Apzīmējumi
Virzieni
Nostāšanās
Satvērieni
Aptvērieni
Soļi

1871

1871
1872
1873
1874
1875

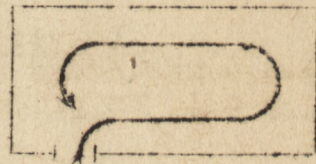
A P Z Ī M Ē J U M I

1. Dāmas apzīmējums
2. Kunga apzīmējums
3. Sadoto roku apzīmējums
4. Kunga un dāmas ceļa apzīmējums
5. Kunga ceļa apzīmējums
6. Dāmas ceļa apzīmējums
7. Kunga virziena apzīmējums
8. Dāmas virziena apzīmējums

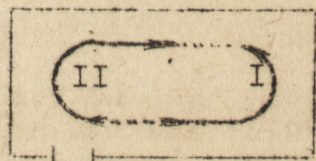
V I R Z I E N I

Dejas ceļš - pa durvīm ie-
ejot, zālē pa labi, loks jeb lokveida
vieta slēgtā telpā vai kļājā, - pa kuŗu
dejo.

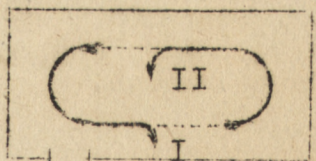

Pa dejas ceļu uz priekšu -
dejojot virzīties vai stāvēt uz dejas
ceļa virzienā pretī saules gājumam (I)

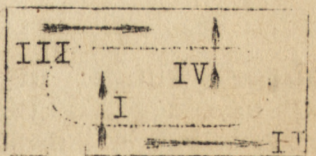
Pa dejas ceļu atpakaļ -
dejojot virzīties vai stāvēt uz dejas ceļa
virzienā ar saules gājumu (II).

No dejas ceļa uz āru un iek-
šu - stāvēt uz dejas ceļa ar skatu uz
priekšu un virzoties pa labi, virzās no
dejas ceļa uz ārpusi (I), bet, ņemot
virzienu pa kreisi uz dejas ceļa cen-
tru, virzās uz iekšpusi (II). Tā tad,
stāvēt uz dejas ceļa ar skatu uz
priekšu, pa labi ir dejas ceļa ārpuse,
pa kreisi - dejas ceļa centrs-iekšpuse.

- I - skats uz dejas ceļa iekšpusi
- II - skats pa dejas ceļu uz priekšu
- III - skats pa dejas ceļu atpakaļ
- IV - skats uz dejas ceļa ārpusi

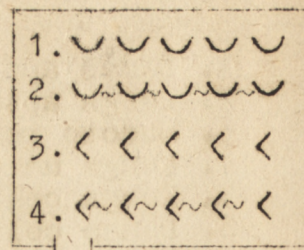
N O S T Ā Š A N Ā S

1. Rinda - deļotāji stāv viens otram blakus.

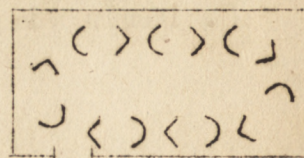
2. Kēde - rindas deļotāji sadodas rokās.

3. Kolonna - deļotāji stāv viens aiz otra.

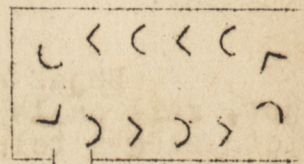
4. Virkne - kolonnas deļotāji sadodas rokās.

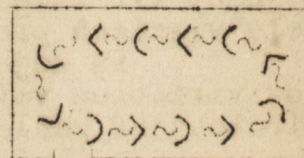
Lokveida jaukta kolonna, kungs preti dāmai. Kungs ar skatu pa deļas ceļu uz priekšu, dāma ar skatu pa deļas ceļu atpakaļ.

Lokveida jaukta kolonna, kungs aiz dāmas. Kungs un dāma ar skatu pa deļas ceļu uz priekšu.

Lokveida jaukta virkne. Lokveida jauktas kolonnas, kungs aiz dāmas, deļotāji sadodas rokās.

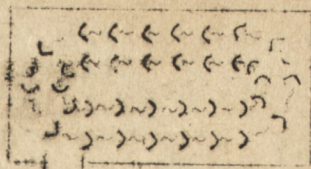
Lokveida jaukta rinda. Kungs ar dāmu stāv blakus, pie kam dāma pa labi no sava kunga, abiem skats uz deļas ceļā centru.

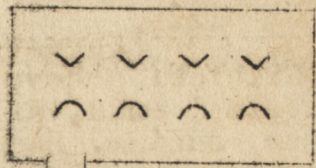
Lokveida pāru kolonna. Stāv pāros, kungs deļas ceļā iekšpusē, abi ar skatu pa deļas ceļu uz priekšu. Pāri savstarpēji sadodas rokās - kungs ar labo roku ņem savas dāmas kreiso roku.

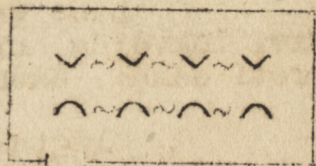
Divas lokveida virknes, Lokveida pāru kolonnas deļotāji sadodas rokās, kungi savā un dāmas savā starpā. Ārējā virkne ir dāmu, bet iekšējā - kungu.

Gatve. Deļotāji nostājas divās taisnās rindās, kungi preti dāmām.

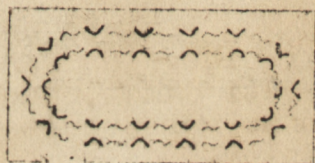
Kēžu gatve. Gatves deļotāji, kungi savā un dāmas savā starpā, sadodas rokās.

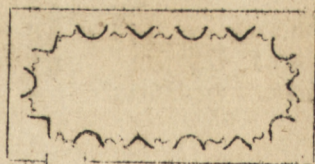
Lokveida gatve. Stāv divās lokveida rindās, pie kam kungs preti dāmai ar skatu uz deļas ceļā ārpusi, dāma ar skatu uz deļas ceļā iekšpusi.

Lokveida kēžu gatve. Lokveida gatves deļotāji sadodas rokās, kungi savā un dāmas savā starpā.

Lokveida jaukta kēde (dārziņš). Lokveida jaukta rindas deļotāji sadodas rokās.

Parastais deļas sākuma stāvoklis. Lokveida kēžu gatves deļotāji atļaiž sadotās rokās, un pārinieki pieļiet viens pie otra, veidojot satvērienu vai aptvērienu - pēc vajadzības.

S A T V Ē R I E N I

Iekšējās rokas - visos virzienos - ir tās, kuras atrodas pārinieku pusē. Dāmai iekšējā roka ir tā, kas kunga pusē, kungam - dāmas pusē.

Ārējās (brīvās) rokas - pretējā pusē.

Parastais roku satvēriens. Lokveida pāru kolonnas pārinieki sadevušies rokās, kungs labajā rokā tur dāmas kreiso roku, ārējās rokas var spraut sānos vai nolaist gar sāniem. Sānos iespraustajai rokai ir 4 pirksti uz priekšu un īkšķis atpakaļ.

Labo vai kreiso roku satvēriens. Pārinieki stāv divi lokveida rindās jeb lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai, sadodas labajās vai kreisajās rokās.

Slēgtais roku satvēriens. Pārinieki stāv divās lokveida rindās vai arī lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai, un sadodas abās rokās, kuras var būt paceltas plecu augstumā, nolaistas uz leju, izstieptas uz sāniem vai saliektas elkoņos.

Krustiskais roku satvēriens. Stāv lokveida pāru kolonnā, kungs ar labo roku satver dāmas labo, bet ar kreiso roku dāmas kreiso. Kunga labā roka atrodas zem dāmas kreisās.

Labo un kreiso elkoņu satvēriens. Pārinieki stāv divi lokveida rindās vai arī lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai, sadodas labajos vai kreisajos elkoņos. Brīvās rokas var pacelt uz augšu, iespraust sānos vai nolaist gar sāniem.

Slēgtais elkoņu satvēriens. Pārinieki stāv divi lokveida rindās vai arī lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmai, satveras ap elkoņiem, pie kam kunga rokas zem dāmas rokām.

A P T V Ē R I E N I

Parastais dejas sākuma aptvēriens. Stāv parastā dejas sākuma stāvoklī, kungs ar labo roku aptver dāmas vidukli, dāma kreiso roku (delnu) liek kungam uz labā pleca. Kungs ar kreiso roku saņem dāmas labo, elkonī mazliet saliektu, paceltu plecu augstumā. Kungs dāmas labo roku tur savas kreisās rokas plauktā, mazliet piespiedis no virsas ar vidējo pirkstu.

Latviskais dejas sākuma aptvēriens. Stāv parastā

dejas sākuma stāvokli, kungs ar labo roku aptver dāmu ap vidu, dāma kreiso roku liek kungam uz labā pleca. Kungs ar kreiso roku saņem dāmas labo un ieliek savā kreisajā sēnā tā, ka kunga kreisā roka atrodas dāmas labā.

Slēgtais vidukļa un plecu aptvēriens. Stāv parastā dejas sākuma stāvokli, kungs abām izstieptām rokām aptver dāmas vidukli, dāma savas izstieptās rokas liek kungam uz pleca.

Valējais vidukļa un plecu aptvēriens. Stāv lokveida pāru kolonnā kungs ar labo roku aptver dāmas vidukli, dāma kreiso roku liek kungam uz labā pleca. Brīvās rokas sēnos iespraustas vai gar sēniem, vai arī sadotas un izstieptas uz priekšu.

Slēgtais elkoņu satvēriens un slēgtais vidukļa aptvēriens. Pārinieki stāv divi lokveida rindās vai lokveida jauktā kolonnā, kungs pretī dāmām, kungs ar labo roku aptver dāmas vidukli, dāma kreiso roku liek uz kungalabā pleca, kungs ar kreiso roku satvēris dāmas labo ap elkoni (dāmas roka virs kunga).

S O L I

Apalais polka pa dejas ceļu uz labo un kreiso pusi. Uz labo pusi kungs iesāk ar kreiso kāju, dāma ar labo, un uz kreiso pusi kungs iesāk ar labo kāju, dāma ar kreiso.

Tāpat polka uz priekšu un atpakaļ pa dejas ceļu un uz iekšpusi un ārpusi no dejas ceļa negriežoties.

Divsoļu polka. Sāk kungs kā pie apaļā polkas uz labo pusi ar kreiso, dāma ar labo kāju, pie kam ķermeni smagumu pārnes uz noliktās kājas, mazliet pagāžoties uz to pusi, reizē ar to kungs paceļ labo un dāma kreiso kāju, ceļi saliektu, pirkstgalu uz leju. Pēc tam izdara palēcieni uz noliktās kājas ar otrreizēju nelielu pagāšanos uz to pašu pusi un pagriešanos uz labo. Tad visu to pašu atkārtoti, sākot ar pretējām kājām.

Parastie gājiena (pastaigāšanās, marša) soļi - kā parasti iet.

Sīkie skrējiena (tecinus) soli - kā parasti skrej sīkiem soliņiem uz visas pēdas jeb pirkstgaliem.

Krusta soļi. Ceļ labo kāju krustām pāri kreisajai un noliek soli pa kreisi, un tad ceļ kreiso kāju, kura atrodas aiz labās, un noliek to līdzas labajai.

Sānis soli. Noliek kreiso kāju uz pirkstgaliem sānis pa kreisi, tad atslīgst uz visas pēdas un pieceļ labo kāju klāt. Var sākt arī ar labo kāju.

Ātrie sānis (galopa) soli. Tādi paši kā sānis soli, bet ar palēcienu, ko izdara kāju izspērot sānis.

Palēciena soli. Izdara palēcienu uz labās kājas, kreiso mazliet paceļot, ķermeni paliec uz labo pusi, tad tāpat uz kreisās kājas.

Pārmaiņas (izklupiena) soli palēcoties:

a) lēnie (izturot vienā taktī vienu kāju pārmaiņu) - izspē palēcoties labo kāju uz priekšu, kreiso atpakaļ. Otrā taktī izspē kreiso uz priekšu un labo atpakaļ.

b) ātrie (vienā taktī divi kājas pārmaiņas) - tāpat izklupiens, bet divreiz tik ātri kā lēnajā.

Uzsvēriens. Stingrāks kājas piesitiens pie zemes.

B e i g a s

2.00 Ls

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0302032187

650

N M-3
1392